

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**PSİKOLOJİK YARDIM HİZMETİ ALAN KİŞİLERİN ROMANTİK
İLİŞKİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ İLE ROMANTİK KISKANÇLIK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ**

ELİF KOCAĞA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOĐA
2021

**PSİKOLOJİK YARDIM HİZMETİ ALAN KİŞİLERİN ROMANTİK
İLİŞKİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ İLE ROMANTİK KISKANÇLIK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ**

ELİF KOCAĞA
20178349

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
DR. BİNGÜL SUBAŞI HARMANCI

LEFKOŞA
2021

TEŐEKKÖR

Değerli tecrübesiyle çalışma sürecimde beni yönlendiren ve kıymetli vakitlerini benimle paylaşan, tez danışmanım Dr. Bingöl ŐUBAŐI HARMANCI'ya

Çalıőmam sürecinde benden desteklerini eksik etmeyen sevgili aileme ve araştırmaya katılan psikolojik yardım hizmeti alan kişilere teşekkür ederim.

Psk. Elif KOCAĞA

KABUL VE ONAY

Elif KOCAĞA tarafından hazırlanan “Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişkilerinde Bağlanma Stilleri ile Romantik Kıskançlık Düzeylerinin İncelenmesi: Manisa İli Örneği” başlıklı bu çalışma 23/08/2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

.....
Yrd. Doç. Dr. Yasemin SORAKIN

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI

.....
DR. BİNGÜL SUBAŞI HARMANCI (Danışman)

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

.....
DR. Gönül TAŞCIOĞLU

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

.....
PROF. DR. K. HÜSNÜ CAN BAŞER
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ

BİLDİRİM

Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Ayrıca tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

23/08/2021

Psk. Elif KOCAĞA

ÖZ

PSİKOLOJİK YARDIM HİZMETİ ALAN KİŞİLERİN ROMANTİK İLİŞKİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ İLE ROMANTİK KISKANÇLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ

İnsanların psikolojik yardım almaya ihtiyaç duyduğu problemlerden birisi de romantik ilişkilerinde yaşadıkları sorunlardır. Romantik ilişkilerde psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi bilmek ilişki dinamikleri noktasında yol gösterici olabilmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın temel amacı, Manisa ilinde psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişkilerinde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini Manisa ilinde yaşayan psikolojik yardım hizmeti alan amaçsal örnekleme yöntemiyle belirlenen 254 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada Demografik Bilgi Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Romantik Kıskançlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; katılımcıların bağlanma stillerinin kaygılı ve kaçınan olduğu, romantik kıskançlık düzeyi ortalamanın üzerinde olduğu, kendilerinin psikolojik yardım almaya ihtiyaç duyup psikolojik yardım hizmeti almaya gittiği görülmüştür. En fazla kaygılı bağlanma yaşayan grubun 51-60 yaş, en fazla kaçınmalı bağlanma yaşayan grubun ise 18-30 yaş aralığındakiler olduğu, anne-babası birlikte ve sağ olanlar daha az kaygılı bağlanma stiline sahip olduğu, sözlü, nişanlı ve evli olanların, sevgili/flört yaşayanlara göre daha az kaygılı ve kaçınan bağlanma yaşadığı görülmüştür. 1 yıldan az ve 16 yıldan fazla süredir romantik ilişkisi olanların daha fazla kaygılı bağlanma stillerine sahip olduğu, sadece 1 kez romantik ilişkisi olanların daha fazla ilişkisi olanlara göre daha kıskanç olduğu saptanmıştır. Kaygılı bağlanma stiline sahip olanların daha fazla romantik kıskançlık yaşadığı, romantik kıskançlık düzeyi yüksek olanların daha yüksek kaygılı ve kaçınmalı bağlanma yaşadıkları anlamlı şekilde farklılaştığı yordanmaktadır. Romantik kıskançlık ve bağlanma stilleriyle ilgili bu zamana kadar yapılan kesitsel çalışmaların dışında süreci daha detaylı görebilmek adına farklı bölge ve kültürlerde boylamsal çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik yardım hizmeti alan kişi, romantik ilişki, bağlanma, romantik kıskançlık

ABSTRACT**INVESTIGATION OF ATTACHMENT STYLES AND ROMANTIC JEALOUSY LEVELS IN ROMANTIC RELATIONS OF PEOPLE RECEIVING PSYCHOLOGICAL ASSISTANCE: MANISA PROVINCE EXAMPLE**

One of the problems that people need to get psychological help is the problems they experience in their romantic relationships. Knowing the relationship between attachment styles and romantic jealousy levels of people who receive psychological help in romantic relationships can be a guide for relationship dynamics. Therefore, the main purpose of this study is to examine the relationship between attachment styles and romantic jealousy levels in the romantic relationships of people who receive psychological help service in Manisa. The sample of the study consists of 254 people who were determined by the purposive sampling method, who received psychological help service in Manisa. Demographic Information Form, Experiences in Close Relationships Inventory-II, Romantic Jealousy Scale were used in the study. According to the research results; It was seen that the attachment styles of the participants were anxious and avoidant, the level of romantic jealousy was above the average, they needed psychological help and went to seek psychological help. The most anxious attachment group was 51-60 years old, the most avoidant attachment group was 18-30 years old, those with living parents together had less anxious attachment style, verbal, engaged and married ones, lovers/flirting. It was observed that they experienced less anxious and avoidant attachment than those who did. It was determined that those who had a romantic relationship for less than 1 year and for more than 16 years had more anxious attachment styles, and those who had only one romantic relationship were more jealous than those who had more relationships. It is predicted that those with an anxious attachment style experience more romantic jealousy, and those with a high level of romantic jealousy experience higher levels of anxious and avoidant attachment. Apart from the cross-sectional studies on romantic jealousy and attachment styles, longitudinal studies should be conducted in different regions and cultures in order to see the process in more detail.

Keywords: Person receiving psychological help, romantic relationship, attachment, romantic jealousy

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

ÖZ	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ	xi
KISALTMALAR	xiv

1.BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sınırlılıklar ve Sayılıtlar.....	5
1.5. Tanımlar	6
2.BÖLÜM	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Romantik İlişki.....	7
2.1.1. Romantik İlişki ve Aşk	7
2.1.2. Romantik İlişki Biçimleri ve Süreçleri	8
2.2. Bağlanma	9
2.2.1. Bağlanma Stilleri.....	10
2.2.1.1. Çocuklukta Bağlanma Stilleri	13
2.2.1.2. Yetişkinlikte Bağlanma Stilleri	13
2.2.2. Romantik Bağlanma.....	14
2.3. Romantik Kıskançlık.....	15
2.3.1. Romantik Kıskançlığın Kuramsal Temelleri	18
2.3.1.1. Psikodinamik Kuram	20
2.3.1.2. Evrim Kuramı.....	20

2.3.1.3. Kişilerarası İlişkiler Kuramı	21
2.3.1.4. Sistemik Kuram	22
2.3.1.5. Yatırım Kuramı	22
2.3.2. Romantik Kıskançlığın Tetikleyicileri	22
2.3.3. Romantik Kıskançlığın Etkileri	23
2.3.4. Romantik Kıskançlıkla Başa Çıkma Yöntemleri	24
2.3.4.1. Yapıcı Yöntemler	25
2.3.4.2. Yıkıcı Yöntemler	26
2.4. İlgili Araştırmalar	26
3.BÖLÜM	29
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	29
3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2. Evren ve Örneklem	29
3.3. Veri Toplama Araçları	35
3.4. Verilerin Analizi	36
4. BÖLÜM	37
BULGULAR	37
5. BÖLÜM	63
TARTIŞMA	63
6. BÖLÜM	67
SONUÇ VE ÖNERİLER	67
6.1. Sonuç	67
6.2. Öneriler	69
6.2.1. Akademisyenlere Öneriler	69
6.2.2. Klinisyenlere Öneriler	70
KAYNAKÇA	71
EKLER	83
EK 1. Bilgilendirme Formu	83
EK 2. Aydınlatılmış Onam	84

EK 3. Demografik Bilgi Formu	85
EK 4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II	86
EK 5. Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ).....	87
EK 6. Ölçeği Kullanım İzinleri	88
ÖZGEÇMİŞ	89
İNTİHAL RAPORU.....	90
ETİK KURUL RAPORU	91

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	30
Tablo 2 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Özelliklerine Göre Dağılımı.....	32
Tablo 3 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Dağılımı.....	33
Tablo 4 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlıkla İlgili Görüşleri.....	33
Tablo 5 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Bağlanma Stilleri	34
Tablo 6 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Tetikleyici Düzeyleri.....	34
Tablo 7 Çalışmada Uygulanan Ölçeklerin Normallik Analizi	36
Tablo 8 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Cinsiyetlerine Göre Bağlanma Stilleri t Testi Sonuçları.....	37
Tablo 9 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları.....	38
Tablo 10 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşlarına Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları	39
Tablo 11 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Eğitim Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları.....	40
Tablo 12 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları.....	41
Tablo 13 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları.....	42
Tablo 14 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Ebeveynlerinin Medeni ve Yaşam Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları.....	43
Tablo 15 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Ebeveynlerinin Medeni ve Yaşam Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları .	44
Tablo 16 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Türlerine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları.....	45
Tablo 17 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Türlerine Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları	46
Tablo 18 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşadıkları Son Romantik	

İlişkinin Süresine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları	47
Tablo 19 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşadıkları Son Romantik İlişkinin Süresine Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları	48
Tablo 20 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşamış Oldukları Romantik İlişki Sayılarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları	50
Tablo 21 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşamış Oldukları Romantik İlişki Sayılarına Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları.....	51
Tablo 22 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları.....	52
Tablo 23 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları	53
Tablo 24 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri t Testi Sonuçları.....	54
Tablo 25 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Düzeylerine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları	55
Tablo 26 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Cinsiyetlerine Göre Romantik Kıskançlıkları t Testi Sonuçları	56
Tablo 27 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları	56
Tablo 28 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Eğitim Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları	57
Tablo 29 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları.....	57
Tablo 30 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları.....	58
Tablo 31 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Ebeveynlerinin Medeni ve Yaşam Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları	58
Tablo 32 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Türlerine Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları	59
Tablo 33 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Sürelerine Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları	59
Tablo 34 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Sayılarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları	60
Tablo 35 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Sayılarına	

Göre Romantik Kıskançlıkları Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları.....	60
Tablo 36 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları	61
Tablo 37 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları.....	61
Tablo 38 Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Bağlanma Stilleri ile Romantik Kıskançlık Düzeyleri Arasındaki İlişki.....	62

KISALTMALAR

AKT : Aktaran

DBF : Demografik Bilgi Formu

RKÖ : Romantik Kıskançlık Ölçeği

VD : Ve Diğerleri

YİYE-II : Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II

1. BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanoğlunun dünyaya geliş hikayesinde dahi yalnız olmadığı ve bir eş ile dünyaya geldiği bilinir. Kadın ve erkeğin ortak kararıyla gelişen romantik ilişkilerde bağlanma bir beraberlik sürecini doğurmaktadır. İnsanların partnerlerine karşı gelişen duygusal hisler ve karşılıklı tatmin olma temennisiyle romantik ilişki başlamaktadır. Romantik ilişki beraberinde aşk, yakınlık, tutku ve bağlanma gelmektedir (Şimşek, 2018).

Romantik ilişki bireylerin özellikle genç yetişkinlik dönemlerinde psiko-sosyal gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlayabilmeleri adına önemli ödevlerden biridir (Gray, 2018). Bilimsel manada, insanlar için romantik ilişki yaşamlarını anlamlı kılan önemli bir unsurdur (Atak ve Taştan, 2012). Romantik, tutkulu, eros, arkadaşıl, oyun ve özgeci olmak üzere 6 tür aşk ve sevgi, aşk, iş ve arkadaşılığın insanların geri çeviremeyeceği bir zamanda karşılımlarına çıkan ödevler olduğu bilinmektedir (Roediger vd., 2016).

Son günlerde popüler bir konu olan bağlanma stilleri hakkında birçok çalışma yapılmaktadır. Yapılan bu araştırmalarda çocukluk dönemindeki bağlanma stillerinin romantik ilişkilerine yansıdığı ve bireylerin eş seçimlerini etkilediği gerçeği ortaya koyulmuştur (Tarhan, 2018). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarına etki eden önemli bir faktördür. Bağlanma bir bireyi diğer bireylere kalıcı ve derin şekilde bağlayan duygusal bağ olarak tanımlamıştır (Willi, 2012).

Genellikle mutlu ve umutlu biçimde başlayan romantik ilişkilerde içsel ya da dışsal faktörlerin etkisiyle çatırdamalar meydana gelebilmektedir. Bu faktörlerden en bilineni

ise kıskançlıktır. Güçlü ve yıpratıcı bir duygu olan romantik kıskançlığın en temel özelliği, stres ve anksiyeteye neden olması ve mutluluk durumunu bozuyor olması (Parman, 2015). Romantik kıskançlık duygusu beraberinde yetersizlik, mutsuzluk, öfke, aşağılanma ve utanma gibi diğer duyguları getirebilir (Bakırcıoğlu, 2012). Pines (2010), romantik kıskançlığı romantik ilişkinin devamına dair tehdit ya da tehlike olduğuna dair düşünce geliştiğinde ortaya çıkan karmaşık tepki olarak tanımlamıştır.

1.1 Problem Durumu

Günümüzde psikolojik olarak iyi olmama durumu ve psikolojik danışmanlık alma ihtiyacı toplumda halen kabul görmüş değildir. Bunun temel sebebi de kendi psikolojik sorunlarını destek almadan çözemeyen bireylerin, zayıf, yetersiz ve güvenilmez olduğu görüşünün halen etkili olmasıdır (Bevan, 2015). İnsanların toplumdaki etiketlenmeyi göze alarak veya son dönemde psikolojik destek almanın normal bir olgu olduğu inancının yaygınlaşmasıyla birlikte psikolojik danışmaya başvurularının sebebi sadece problemleri değil, bu problemin yaşamsal işlevlerini bozan, kötü hissetmelerine neden olan, gerçekçi düşüncelerini engelleyen ve yaşam kalitesini etkileyen bir hal alması durumudur (Beck ve Beck-Gernsheim, 2018). İnsanların danışmaya başvurma ihtiyacı duyduğu problemlerden birisi de romantik ilişkilerinde yaşadıkları sorunlardır. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişkilerini etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörlerden en temeli geçmiş yaşantılarındaki bağlanma stilleridir. Romantik ilişkilerde bağlanma, duygusal, sosyal ve fiziksel gereksinimlerin karşılıklı karşılanması sürecini tanımlar (Terzi ve Özbay, 2016). Bireylerin kendilerini güvenli alanda hissetmeleri ve psiko-sosyal anlamda gereksinimlerinin giderilmesi ancak romantik ilişkilerle gerçekleşebilmektedir. Romantik ilişkilerde psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin bağlanma stilleri ilişki dinamikleri noktasında yol göstericidir. Bireylerin çocukluk ya da ergenlik bağlanma dönemleri yetişkin bağlanma dönemi için fikir vermektedir. Romantik ilişki, güvenli ya da güvensiz (kaygılı, kararsız, kaçınmalı) bağlanma geçmişine sahip olan çiftlerin farklı şekilde yaşadığı süreç olarak tanımlanmaktadır (Topkara, 2017). Güvenli bağlanmaya sahip bireyler romantik ilişkilerinde güvensiz bağlanma yaşayanlara göre daha fazla mutlu olabilmektedir. Güvensiz bağlanma deneyimine sahip olanlar ise romantik ilişki süreçlerinde takıntılı ve gel gitlidir. Özellikle kaçınmalı bağlanma yaşayan bireylerin romantik kıskançlık

yaşadığı ve romantik ilişkilere karşı kaygılı yaklaştığı bilinmektedir (Welch ve Houser, 2010).

Romantik bir ilişkiye başlarken çiftlerin beklentisi sürekli, mutlu ve huzurlu bir ilişkidir. Ancak bu durum beklendiği gibi sonuçlanmayabilir. Çünkü romantik ilişkinin sağlıklı bir şekilde yürüebilmesi için karşılıklı beklentilerin karşılanması önemlidir (Özabacı, 2011). Romantik ilişki sürecini önemli derecede etkileyen faktörler başlıca tarafların bağlanma stilleri ve romantik kıskançlık düzeyleri olduğunu düşünmek zor değildir. Romantik kıskançlık yaşanan beraberlikler ayrılıklar ya da boşanmalarla sonuçlanabilmektedir (Satıcı ve Deniz, 2018). Bu sebeple birçok birey ya da aile psikolojik danışmaya ya da çift terapisine başvurmakta ve bu durumla baş etme yöntemleri aramaktadır. Bunlarla beraber düşünüldüğünde romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ve romantik kıskançlık düzeylerine bakmak önemlidir. Bu sebeple bu çalışmas romantik ilişkisi olan psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin bağlanma stilleri ile romantik kıskançlıkları düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek çalışmanın temel problemi.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı bireylerin romantik ilişkileri içinde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeylerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın genel amacına bağlı olarak aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmaktadır:

1. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
2. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşlarına göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
3. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin eğitim durumlarına göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
4. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin anne-babalarının eğitim durumlarına göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?

5. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin anne-babalarının medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
6. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki durumlarına göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
7. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin en son yaşadıkları romantik ilişki süresine göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
8. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşadıkları romantik ilişki sayısına göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
9. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım hizmeti alma sebebine göre bağlanma stilleri farklılaşmakta mıdır?
10. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
11. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşlarına göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
12. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin eğitim durumlarına göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
13. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin anne-babalarının eğitim durumlarına göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
14. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin anne-babalarının medeni ve yaşam durumlarına göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
15. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki durumlarına göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
16. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin en son yaşadıkları romantik ilişki süresine göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
17. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşadıkları romantik ilişki sayısına göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?

18. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım hizmeti alma sebebine göre romantik kıskançlık düzeyleri farklılaşmakta mıdır?
19. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?

1.3 Araştırmanın Önemi

Romantik ilişkilerdeki bağlanma stillerine bağlı romantik kıskançlık ve başkaca sorunların hem sosyal hem psikolojik sonuçları vardır. Romantik kıskançlık bireylerin filofobi, depresyon gibi sorunlara yol açarak ruh sağlığını olumsuz etkilediği gibi, boşanma ve cinayet, yaralama vs. adli olaylara sebep olarak toplumsal sorunlara neden olmaktadır. Bu sebeple romantik ilişkilerle ilgili araştırma yapılması alan yazına, bu alanda çalışma yapan çift terapistlerine fener olacaktır.

Bu araştırma ile romantik ilişkilerin bitmesinin başlıca sebeplerinden olan romantik kıskançlığın daha iyi anlaşılabilmesi için romantik kıskançlıkla ilgisi olduğu düşünülen bağlanma stilleri araştırması sonucu elde edilen bulguların, bu alan için katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda bu konularda yapılacak çalışmalar için akademiye motivasyon sağlayacak ve ışık tutacaktır.

1.4 Sınırlılıklar ve Sayıtlar

Çalışmada yer alan geniş kapsamlı demografik bilgilerle birlikte araştırma değişkenlerinin ortaya koyulmasıyla beraber önemli alan yazın için önemli kanıtlar sunduğu değerlendirilmektedir. Araştırma yöntemi ve örnekleme açısından bazı sınırlılıklara sahiptir. Öncelikle çalışmaya katılanların gönüllü olmaları ve doğru düşündükleri seçenekleri işaretlemeleri önemli bir etkidir. Araştırmaya katılanların vermiş oldukları cevapların doğru olduğu varsayılmaktadır. Verilen cevapların yanlış ya da özensiz olması da araştırmanın sınırlılıklarındandır. Araştırma Manisa ili örneğidir. Örneklemin sadece bir ilden seçilmesi de araştırmanın genellenebilirliği açısından sınırlılığdır. Ayrıca araştırmadan elde edilen verilerin analizi için kullanılan istatistiksel yöntem ve ölçeklerin de sınırlı olduğu değerlendirilmektedir. Bu sınırlılıkların giderilmesi için, geniş ölçekli örneklem seçimi, daha büyük örneklemlerle güvenilirlik-geçerlik çalışması yapılmış ölçekler ve ileri istatistik yöntemlerinin kullanılması gerekli olabilir.

1.5 Tanımlar

Anahtar kelimeler; psikolojik yardım hizmeti alan kişi, romantik ilişki, bağlanma, romantik kıskançlık

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişi: Psikolojik yardıma ihtiyaç duyan veya profesyonel bir yönlendirme ile psikolojik yardım hizmetine başvuran kişi olarak tanımlanmaktadır (Topkaya ve Kağnıcı, 2012).

Romantik İlişki: Partner, sevgili, sözlü, nişanlı veya evliler için ve bireylerin kendi özgür ifadesiyle seçim yaptığı tutku, aşk ve bağlanmayla birlikte zikredilen ifadedir (Sharp ve Ganong, 2020).

Bağlanma: Bireylerin kendileri için önemli gördüğü kişilere karşı geliştirdikleri yoğun duygusal bağlıdır (Morsümbül ve Çok, 2011).

Romantik Kıskançlık: Bireylerin romantik ilişki içinde partneri ile hayali ya da gerçek bir rakip arasında olan veya olabilme ihtimali olan bir ilişki nedeniyle algılanan benlik saygısına ve ilişkiye dair gelişen bir tehdit ile meydana gelen duygu, düşünce ve davranış kombinasyonu olarak tanımlanır (Adams, 2012).

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Romantik İlişki

Romantik ilişki denilince akla ilk önce yakınlık kurma kavramı gelmektedir. Yakınlık kurma kavramı, bireylerin birlikte vakit geçirmeyi, çiftlerin birlikte olmadıkları anlarda birbirlerini özlemeyi, bakışmayı, birbirleri için spesifik ve manalı şeyler yapmayı, iletişim kurmaktan haz almayı ve yüksek fiziksel çekimi içermektedir (Gottman ve Silver, 2014).

Romantik ilişki, çiftlerin birbirlerine karşı hissettiklerini, kurdukları kişisel ilişkilerini, diğer insanlara karşı olan ilişkilerinden ayırabilmeyi sağlayan duruma verilen isimlerdir. Bireyin romantik ilişki kurabilmesi için diğer bireyin varlığı gereklidir (Atak ve Taştan, 2012). Romantik ilişki, bilişsel ve fiziksel yakınlık kurma veya bireylerin birbirlerine karşı kurduğu duygusal bağlanma olarak tanımlanmaktadır (Akın vd., 2015). İki bireyin birbirleriyle yoğun duygu, düşünce ve davranışlar içerisinde olmayı ya da çok yakın olma çabalarını kapsayan bir sürece romantik ilişki denilmektedir (Eryılmaz ve Atak, 2010).

Başka bir tanımda ise; romantik ilişki, aşık ve tutkuyla bağlı olan iki bireyin birbirlerini cinsellik açısından yoğun arzulama durumu olduğu belirtilmektedir (Fuhrman vd., 2009). Yine başka bir tanımda romantik ilişki, bireylerin güven ve içtenlik içinde birbirlerine açtığı özel ve mahrem paylaşımlar olarak ifade edilmektedir. Yapılan bu kadar değişik tanımlamalar sonucunda romantik ilişki; tarafların beklentileri doğrultusunda bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak kendilerini yoğun ve içten bir

şekilde birbirlerine duygusal açılmalarını ifade etmektedir. Bunun yanı sıra bireylerin birlikte vakit geçirmeyi arzu ettikleri, ayrılık halinde yoğun üzüntü haline girdikleri ve özlem duydukları bir ilişki türü denilebilir (İmamoğlu, 2008).

Romantik ilişki bireylerin gelişimsel durumlarına göre ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde daha yoğun olarak görülmektedir (Crowe ve Wylie, 2019). Romantik ilişkiler genellikle gayri resmi şekilde başlar. Bu nedenle günümüzde tanışmadan yapılan evlilikler çok azdır (Reifman, 2011).

2.1.1 Romantik İlişki ve Aşk

Romantik ilişki kavramı denilince akla ilk gelen aşk kavramıdır. Birçok farklı kurama dayanan aşk tanımı bulunmaktadır. Biyolojik kurama göre aşk, beynin ödül kısmındaki dopaminerjik yollarla bağlantılıdır. Aşk bireyin bir başkasını mükemmel ve özel görmesiyle başlar. Romantik ilişki için ise ilk motivasyon aşktır. İnsanın dürtülerini kontrol etmeleri nasıl zorsa romantik ilişkide aşkın kontrolü de bir hayli zordur (Fisher, 2006). Aşık olan bireyler, aşık olduğu kişinin davranışlarından da etkilenir (Collins ve Van Dulmen, 2006).

Romantik ilişkiler arkadaşlık ilişkisi gibi gönüllüğe bağlıdır. İlişki içinde olan iki kişinin de duygusal olarak birbirine karşılık vermesi gereklidir. Romantik ilişkide aşk duygusunun yoğun ve güçlü ifadeleri belirlemektedir (Hayta ve Algın, 2013). Aşk evrensel ve biyolojik temelli bir duygu türüdür. Kadın ya da erkek aşık olduğunda içgüdüsel olarak sözcüklere ihtiyaç duymadan anlayabilmektedir. Kültür, kuşak, dil, etnik köken vb. engel durumları aşka engel değildir. Hatta bazen aşk için farklılıklar motivasyon kaynağı bile olabilir. Aşk sözel ya da diğer iletişim şekilleriyle ifade edilebilir. Cinsellik ise romantik ilişkinin bir parçası ve ilişkide ifade şeklidir. Romantik ilişkide aşk içinde cinsellik ve duygusallık mevcuttur. Aşk tutkuyu da içerir ancak aşkun tek özelliği tutku değildir. Romantik ilişkide aşka aittir duygular fiziksel hazdan daha önemlidir. Özellikle de platonik aşkta ise fiziksel arzulardan arınmış şekilde duygusal bağlanma söz konusudur. Tutku ise romantik aşkın en belirgin özelliklerinden birisidir. Tutku ve romantizm kültür, gelenek, değerler, coğrafya ve tarihsel geçmişe göre farklılık gösterebilmektedir. Ayrıca bu etkenler insanların aşk deneyimlerini ve ifade şekillerini belirgin şekilde etkiler (Karandashev, 2015).

Özellikle kültür, romantik ilişki yaşayanların aşkı ifadesini ve yaşaması sürecini farklı şekilde etkilemektedir. Toplumlar genellikle aşk ile cinselliği kadına birlikte, erkeğe ise ayrı tutması gerektiğini öğretmektedir (Hatfield ve Rapson, 2006). Romantik ilişki içindeki cinsellik sürecinde eş seçiminde kadınların daha seçici olduğu ve cinselliğe daha çok yatırım yaptığı bilinmektedir (Solmuş, 2010).

2.1.2 Romantik İlişki Biçimleri ve Süreçleri

Bireylerin romantik ilişki içinde olması yalnız olarak devam ettikleri yaşamlarına başka biriyle paylaştığı anlamına gelmektedir. İlk tanıma evresinde bireyler birlikteliğin güzel ve keyifli yönlerini tecrübe eder. İlişkide bu süreçte bireyler birbirlerine kendilerini daha farklı gösterebilir veya birbirlerinin özel alanlarına müdahale etmeyebilirler. Ancak birlikte yaşamı paylaşma dönemine (genellikle evlilikle) geçildiğinde romantik ilişkinin artık farklı görev ve sorumlulukları tarafların yapması beklenir. Bireylerin flört, sevgili, sözlü, nişanlı ya da evli olmaları içinde oldukları romantik ilişkinin anlamlandırılması ihtiyacını karşılayan türlerdir. Bireysellikten bir başka bir birey ile yaşantıları birleştirmek veya birlikteliğe geçiş kültür, gelenek, coğrafya, din, dil, ırk gibi faktörlerin etkisi altında toplumlara göre değişiklik göstermektedir. Bazı toplumlarda romantik ilişki şekli olan evlilik öncesi tanışma aşaması bile olmaz iken, bazı toplumlarda ise romantik ilişki evlilikle sonuçlanmadan sürmektedir (Topkara, 2017). Örneğin Türkiye’de söz, nişan ve sonrasında evlilik kurumuyla romantik ilişkinin devam etmesi bireyin, ailenin ve toplumun olağan beklentisidir.

Türk toplumunun tarihsel gelişim sürecine göre bireylerin evlenme yöntemleri ve romantik ilişki biçimleri değişim sağlamıştır (Karaosmanoğlu vd., 2016). Türk toplumunda zamanla, görücü usulü gibi çiftlerin daha az söz hakkı olan geleneksel biçimdeki evlenme şekillerinden, tamamen kendi kararları doğrultusunda yaptıkları evlenme şekillerine geçildiği görülmektedir. Evlilik üzerine yapılan araştırmalarda eğitim durumuna göre evlenme biçimlerinde farklılaşma olduğu anlaşılmaktadır (İmamoğlu, 2008). Yani bireylerin eğitim durumları arttıkça geleneksel evlenme modellerinden uzaklaştığı görülmektedir.

Romantik ilişki süreci (Pettijhon vd., 2010);

- Sevgililik-flört,

- Söz-nişan,
- Evlilik

olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Sevgili-flört dönemi bireylerin birbirlerini tanıma dönemleridir. Söz-nişan dönemi, tanışan bireylerin evlilik kararı almak istediklerine dair attıkları adımlardır. Evlilik ise alınan kararın ilanıdır (Durmaz, 2016). Bireyler, flört ya da sevgili dönemlerinde fark edilemeyen olumsuz görülen davranışları birlikte yaşama döneminde, evlilikte fark edebilmektedirler. Türk kültüründe ve hukuk sisteminde söz-nişan ve evlilik türlerindeki romantik ilişkiler bireyler, aileler ve toplum açısından hukuki ve kültürel zemine oturmakta ve tüm paydaşlara güvence sağlamaktadır. Ancak sevgili – flört, ya da evlilik olmadan birlikte yaşama toplum nezninde olumlu görülmemektedir (Regan, 2011) Romantik ilişkilerde bağlanma ilişkinin yönünü belirleyen en önemli unsurlardandır. Bu sebeple bağlanma kuramını detaylı olarak incelemek önemlidir.

2.2 Bağlanma

Bağlanma kavramı, bakım veren birey veya annesi ile yenidoğan arasında gelişen, bebeğin duygusal manada güvende hissetmesini sağlayan kuvvetli bağıdır (Tagler ve Gentry, 2011). Bu kurama göre bireyler, değer verdiği kişilerle birlikte vakit geçirdiğinde güçlü bağ kurarlar. Bağlanma kuramı ile, anne-bebek arası yoğun bağın ne türde geliştiği, anne-bebek ayrılması sürecinde yaşanan stress kaynağı ve görülen duygusal tepkiler çalışılmıştır (Marazziti vd., 2010). Bağlanma kuramı, anne-bebeğin ayrı kaldığı dönemde beslenme, sağlık gibi temel ihtiyaçların karşılandığı anda meydana çıkan duygusal tepkilerin izlenmesi neticesinde oluşmuştur (Alpay, 2009).

Curun ve Çapkın (2014), bağlanma kuramının temelini Bowlby'in oluşturduğunu, kuramı geliştirenin ise Ainsworth'un olduğunu söylemektedir. Bağlanma kuramın temellerini psikanalitik yaklaşım oluşturmaktadır. Bağlanma kuramında bebeklik çağındaki yaşantıların, yetişkin dönemde etkilediği düşünülmüştür (Girgin, 2018). Psikanalitik kuram temelinde bağlanma incelenirken, içsel süreçler dikkat alınmaktadır. Bağlanma kuramına göre ise bilişsel sürecin patolojik süreçten daha önemli olduğu savunulmaktadır (Güngör, 2000).

Bağlanma süreci bireyin tüm hayatı boyunca; bebeklik, çocukluk ve yetişkinlik dönemlerinde devam eder. Bağlanma yaşam tecrübeleri içinde yön değiştirebilir. Örneğin bağlanma bebeklik çağında sadece anne-bebek arasında olurken, yaş ilerledikçe farklı kişilere yönelik olabilmektedir (Kesebir vd., 2011). Bağlanma kuramına göre, bireylerin içselleştirdiği bağlanma figürlerine göre romantik ilişki beklentilerinin şekillendiği bilinmektedir. Bu beklentiler güven temelinde, terk edilme korkusu ve bağlılık konularını içermektedir (Gonzaga vd., 2001). Bağlanma kuramıyla ilgili yapılan araştırmalarda çocukların ihtiyaçlarının karşılanmadığında kaygı yaşadıkları, ihtiyaçlarının karşıladığında ise olumlu duygular yaşadıkları görülmüştür (İnce, 2009).

Suçta sürüklenen çocukların geçmiş yaşantıları incelendiğinde; uzun süreli annelerinden ayrı oldukları tespit edilmiştir. Bağlanma kuramına göre; anne terki yaşamış ayrılık tepkisi veren çocukların suçta sürüklenmesi muhtemeldir (Yavuz, 2018). Yapılan araştırmalarda ilk bakım veren veya annesi ile kalıcı bir ilişkisi olmayan çocukların sevgi yoksunluğu ve yoğun anksiyete yaşadığı anlaşılmıştır. Ayrıca yapılan çalışmalarda üç yaşına kadar döneme kadar yaşadıkları ve bağlanma stilleri gelecek yaşantılarını etkilemektedir. Bir birey için bağlanma, en hayati ve en temel ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç tüm ilişkilerin ana unsurudur (Arslan, 2015).

Yenidoğan bebekle kurulan ilk kişisel ilişki, öz bakımını sağlamaya dairdir. En önemli unsur bakım verenin bebeğin temel ihtiyaçlarını gidermesidir. Bebeklerin temel ihtiyaçların giderilmesi dışında 0-2 yaş döneminde en fazla ihtiyaç duyduğu durum anne sesini duymasıdır. Anne sesi temel güven duygusu kazanımında en önemli unsurdur. Anne ve bebeğin birbirinden ayrı kalması durumunda bebeklerin yeme sorunlarının olduğu, içe dönük hale geldikleri ve gelişimsel gerilik yaşayabildikleri bilinmektedir (Bildik ve Özbaran, 2006).

Çocukluk çağında ise, bakım veren veya ebeveynlerinden uzun bir süre ayrı kalma ya da terk yaşayan çocuklarda, sosyal çevreden izole olma ve içe kapanma olabilmektedir. Bu duruma bağlanmanın çözülmesi denilmektedir (Tagler ve Gentry, 2011).

Davidovitz ve arkadaşları (2007), bakım veren ile çocuk arasında;

- Ayrılık veya terke tepki,
- Yakınlık kurma ve sürdürme,

- Bakım vereni güvenli alan görme,
- Bakım vereni büyük destekçi görme,

olmak üzere dört davranış sistemi bulunmakta olduğunu söylemektedir.

Bebekler güvenli bağlandıkları bakım veren veya annesiyle olası bir ayrılma durumu olduğunda bazı evrelerden geçmektedir. Bu evreler (Miga vd., 2010):

1. **Protesto:** Bebeğin haftalarca ağladığı ve kaygı duyduğu ilk evredir.
2. **Üzüntü ve Umutsuzluk:** İlk evrenin sonucunda meydana gelen çaresizliğin ve devam eden ağlamanın olduğu ikinci evredir.
3. **Kopma:** Üzüntü ve umutsuzluğun kabullenildiği sosyalleşme yaşanan ve sosyal çevreye ilgi gösterilen son evredir.

Bağlanma kuramında üç temel etken vardır. Bu etkenler (Davidovitz vd., 2007):

- Bebeklerin yaşadığı olumsuzluklara karşı geliştirdiği davranış sistemi,
- Bebeklik döneminde ilk kez kurulan ilişkiler sonucunda geliştirilen bağlanma stillerinin ergenlik ve yetişkinlik olmak üzere ilerleyen dönemde etkisini göstermesidir.

Çocukların ilk bağlandığı kişi genellikle ona bakım veren annesidir. Bebekler annelerine olan bağlanmayı gülerken, ağlayarak, çağırarak, kızgınlığını ya da açlılığını ifade ederek göstermektedir. Bağlanmanın gelişimi için anne ile bebek arasındaki fiziksel, duygusal ve sosyal temas bir hayli önemlidir. Bağlanmanın sağlanabilmesi için annenin güvenilir ve sıcak bir ortam sunması gerekmektedir. Bağlanmanın sağlıklı olabilmesi için anne-bebek ilişkisinin niteliği önemlidir (Solmuş, 2014).

Bebek, bakım verenin kendisini besleceği ve duygusal olarak ihtiyaçlarını karşılayacağından emin olmalıdır. Bebeğin özellikle yaşama gözlerini açmasıyla başlayan ilk 2 ila 3 yılı annesiyle birlikte yaşantılarından edindikleri, sonraki yıllarda diğer insanlara yaklaşımını etkileyecek ve belirleyici model ve rol olacaktır. Destekleyici ve empati yetisi gelişmiş bir bakım veren bebeğin dış dünya ile sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlar. Ebeveynlerinden ayrı veya kötü mumaleye maruz kalan çocukların bağlanma sorunları olacağı ve beraberinde gelen psikolojik birçok sorunla karşı karşıya gelebileceğini düşünmek zor değildir (Tarhan, 2018).

2.2.1 Bağlanma Stilleri

Bağlanma stilleri çocukluk ve yetişkinlik dönemlerinde farklı şekilde kategorize edilmiştir. Bebeklik ya da çocuklukta güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınmacı olmak üzere üç tip (Bowlby, 2013) ve yetişkinlikte ise güvenli, kayıtsız, saplantılı, korkulu ve yönlendirilmemiş olmak üzere beş tip (West, 2018) bağlanma stili vardır.

2.2.1.1 Çocuklukta Bağlanma Stilleri

Çocukluk çağı bağlanma stilleri güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınmacı olmak üzere üç çeşittir. Ebeveynleri ile birlikte güvenli ve huzurlu bir ortamı bulunan çocukların güvenli, ihmal ve istismara maruz kalmış, anne-baba şefkat yoksunluğu çeken ve ebeveynleri ayrı olan veya erken yaşlarda kayıplar yaşayan çocuklarda ise güvensiz (kaygılı-kararsız-kaçınmacı) bağlanma olabilmektedir (Korkut, 2012).

Güvenli Bağlanma: Bebeklik çağında bakım verene güven duymak anlamına gelmektedir. Güvenli bağlanma tipinde bebekler annesinin veya bakımını üstlenen kişiye güven duyarlar. Güvenli bağlanan çocuklar kendilerini ve çevresini tanımaya çalışır. Bakım verene güvenli bağlanan çocuklar diğer insanlara da güvenli bağlanabilir. Çocukların güvenli bağlandığı bakım verenlerin veya annelerinin yakınlarında olmaları duydukları stresi azaltır. Güvenli bağlanma sağlanması durumunda anne veya bakım veren birey bebekten uzaklaşsa bile ağlama davranışı göstermeyebilir ve çevresindeki şeyleri keşfe devam eder (Turan Akdağ, 2011).

Kaygılı-Kararsız Bağlanma: Bu tip bağlanma yaşayan çocuklar, bakım verenden veya annelerinden ayrıldıklarında aşırı huzursuzluk yaşar ve stres içinde olurlar. Anne ya da bakım veren bir süre sonra dönse dahi çabucak eskisi gibi olmaz ve çabuk sakinleşemezler. Bu çocuklar dış dünyaya karşı çokça şüphecidir, kimseye güvenemez ve yoğun anksiyete yaşarlar. Kaygılı-kararsız bağlanma yaşayan çocuklar sevmeye layık olmadığı bilinci ve düşüncesiyle hareket ederler. Bu yüzden sürekli kendilerini ispatlama çabası içindedirler. Ayrıca bağımlı kişilik özelliği gösterirler ve kendileri ile ilişkilerine dair büyük sorunları bulunmaktadır (Yörükân, 2011).

Kaçınan Bağlanma: Güvensiz bağlanma tipi olan kaçınma bağlanmada çocuklar sosyal çevresine karşı olağandışı şekilde soğuk ve uzak durma eğilimindedirler. İnsanları güvenilmez görürler ve kendilerine diğer insanların soğuk davrandığını o

sebeple yaklaşmak istemediklerini dile getirirler. Bu bireyler kendine dair çokça olumlu imge geliştirebilir (Erişti, 2010). Kaçınan bağlanmaya sahip çocuklar; bireysel yaşama, paylaşamama, diğer insanlardan destek almaktan kaçınma eğiliminde olup, duygusal olarak da zayıf bir yapıya sahiptir (Şeleci, 2014).

2.2.1.2 Yetişkinlikte Bağlanma Stilleri

Yetişkinlik döneminde çocukluk çağı bağlanma stillerine göre şekillenen güvenli ve güvensiz bağlanma çeşitleri vardır. Bunlar; güvenli, kayıtsız, saplantılı, korkulu ve yönlendirilmemiş bağlanma stilleridir. Çocukluk dönemde güvensiz (kaygılı-kararsız-kaçıncı) bağlanma yaşayan çocukların yetişkin dönemde kayıtsız, saplantılı, korkulu ve yönlendirilmemiş bağlanma yaşamaları ve buna göre ilişkilerinin şekillenebileceği kaçınılmazdır (Karabulut, 2019).

Güvenli Bağlanma: Güvenli bağlanma yaşantılayan yetişkinler, kendilerini değerli görürler ve dış dünyayla olan ilişkilerinde rahat olma eğilimindedirler. Güvenli bağlanan bireyler yaşadıkları toplum içinde uyumlu oldukları gibi diğer insanlarla onaylanan bir yapıya sahiptir. Güvenli bağlanan bireyler kendilerini değerli ve sevilmeye layık olduklarını düşünürler (Crain, 2014).

Korkulu Bağlanma: Çocukluk dönemlerinde anneleri ya da bakım veren tarafından genellikle reddedilen, sevgiden yoksun olan ve değersiz hissettirilen korkulu bağlanan yetişkinler sürekli başka kişilerin onayına ve kabul etmesine yoğun şekilde ihtiyaç duyarlar (Soygüt, 2004). Bu sebeple saplantılı bağlanmaya da benzemektedir. Korkulu bağlanma yaşantılayan yetişkinler diğer insanları güvenilmez olarak görürler. Bu kişiler kendilerini de diğer insanlar tarafından acımasızca eleştirebilen, beğenilmeyen ve değersiz kişi olarak görmektedir (Sümer, 2017). Bu sebeple de reddedilme ve kaybetme endişesiyle yakın ilişki ya da romantik ilişki kurmaktan çekinmektedirler (Çalışır, 2009).

Saplantılı Bağlanma: Saplantılı bağlanan yetişkinler, diğer insanların kendilerine güvenmediği ve kabul görmedikleri konusunda aşırı anksiyete yaşarlar. Bu kişilerde, aşırı özgüven eksikliği vardır. Özgüven eksikliği olan saplantılı bağlanan yetişkinler kronik olarak terk edilme ve reddedilme anksiyetesi yaşarlar (Turanlı, 2010). Saplantılı bağlanmaya sahip bireyler dışarıdan olumlu geribildirim alsalar dahi buna kendileri

inanmaz ve kendilerini her fırsatta değersiz görürler. Değerli ve yeterli hissedebilmek adına ilişkilerini kendileri şekillendirirler. Yakın ilişki içinde oldukları insanları mutlu etmek için gereksiz bir gayret sarf ederler. Yakın ilişki içinde oldukları bireyleri başkalarına yakın gördüklerinde onlardan uzaklaşırlar ve soğurlar (Soygüt, 2004).

Kayıtsız Bağlanma: Kayıtsız bağlanan bireyler, olumsuz bir beklenti ya da zarar riskine karşın diğer bireylerle ilişki kurmaktan kaçınmaktadır. Yakın ya da romantik ilişkilerin kendileri ve diğer insanlar adına önemli olmadığını düşünürler. Benlik saygılarının korunması için sürekli gard almış şekilde beklerler. Yakın veya romantik ilişkilerden uzak kalarak kendilerini korudukları düşüncesine sahiptirler. Kayıtsız bağlanma yaşantılayan bireyler çevrelerini olumsuz kendilerini olumlu benlik algısına sahip görürler. Bu yüzden bu bireyler kolayca reddedilebilir (Surcinelli vd., 2010). Kayıtsız bağlanan bireyler, yaşadıkları romantik ilişkilerde sıkıcı ve bunaltıcı davranışlara sıkça başvururlar. Bu bireyler romantik ilişkilerinde çok yakınlık istemezler ancak benlik saygıları yüksektir. Kayıtsız bağlanan bireylerin agresif, narsist, mükemmeliyetçilik gibi davranışsal bozuklukları bulunmaktadır (Sümer, 2017).

Yönlendirilmemiş Bağlanma: Yönlendirilmemiş bağlanan bireyler kaçınan ve kaygılı bağlanmaya benzer davranışlar sergilerler. Ankiyete ile mücadele edecek bir stratejileri yoktur. Yönlendirilmemiş bağlanan bireylerin, bakım verenlerince psikopatolojik ve agresif belirtiler gösterdiği veya şiddet gibi hasar verici eğilimlerin sıkça olduğu bilinmektedir (Açık, 2008). Bu bireyler dış dünyanın kendisini anlamadığını ve güvenilmez olarak görüldüğünü düşünmektedir (Erişti, 2010).

2.2.2 Romantik Bağlanma

Bireylerin güven duygusunu yaşantılama ve kendilerini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlarını giderebilmeleri için romantik ilişkilerin önemli bir yeri vardır. Yetişkinlik çağındaki bağlanma türleri romantik ilişkilerdeki tutum hakkında büyük oranda fikir sunmaktadır. İnsanın anne karnında başlayan, bebeklik, çocukluk, ergenlik ve yetişkinlik dönemlerine kadar süregelen bağlanma, kuşaklararası aktarılmakta ve eşler ile akranlara geçebilmektedir (Eroğlu, 2020).

Romantik bağlanma, yoğun sevgi ve aşk duyulan partnere karşı kurulur. Duygusal, cinsel ve sosyal ihtiyaçların karşılıklı karşılanması sürecinin sağlanması romantik

bağlanma ile olabilmektedir. Romantik bağlanma için bağlılık, güven, yakınlık, sadakat, adanmışlık, eşitlik, birlik, haz ve doyum temel unsurlardır (Uyar, 2019).

Romantik ilişkilerde, bebeklik döneminden başlayan ve devam eden bağlanmaya çok benzeyen bağlanma durumu vardır. Bu bağlanma yetişkin dönemdeki bağlanma stilleriyle doğrudan ilişkilidir. *Güvenli* bağlanma yaşayan bireyler romantik ilişkiyi başlatma, sürdürme veya sonlandırma konusunda sorun yaşamamaktadır. Güvenli bağlanan bireyler terk korkuları olmayan, özgüven sahibi ve güvenilir kişilerdir. *Kaygılı-kararsız* bağlanan bireylerin deneyimlediği romantik ilişkide yakın ilişki kurmaktan tedirgin ve rahatsız, partnerine karşı isteksiz ve kıskanç olduğu bilinmektedir. Kaygılı-kararsız bağlanma yaşayan bireyler sevilmediğini düşünmekte ve duygusal olarak ani iniş-çıkışlar yaşamaktadır. *Kaçıman* bağlanan bireyler partnerlerinin kendilerine aşırı bağlandığını ve bu yakınlıktan rahatsızlık duyduklarını belirtmişlerdir (Collins ve Feeney, 2004).

Romantik bağlanma çocukluk dönemiyle ilişkili içsel çalışan model temellidir. İçsel çalışan modeller, bireyin romantik ilişki sürecinde duygu-düşünce ve davranışlarını yönlendiricidir (Gazioğlu, 2015). İki tür içsel çalışan model bulunmaktadır. Bunlar (Bowlby, 2013):

1. Benlik modeli: Bireyin kendisiyle ilgili değer inançları ve özsaygısıdır.
2. Diğerleri modeli: Bireyin ihtiyaç duyduğu anda eşi ya da bir yakınının yanında olacağına dair güven duygusu ve inancıdır.

Bebeklik döneminde bireyin anne ya da bakım veren ile yaşantılarına göre diğer insanlarla ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleri şekillenmektedir (Bowlby, 2013). Benlik modeli olumlu ve olumsuz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Olumlu benlik modelinde bireyin kendisiyle alakalı düşünceleri olumludur. Olumlu benlik modeli bireyin özbenlik saygısı, sevebilme ve öz değer duyguları gibi değişkenlerle ilişkilidir. Olumsuz benlik modeline sahip bireyler kendileri hakkında olumsuz düşündükleri için olumlu benlik modeline sahip bireyin zıttı özelliklere sahiptir. Diğerleri modeli de benlik modeli gibi olumlu ve olumsuz şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Olumlu diğerleri modeline sahip insanlar, diğer kişilere ilişkin olumlu düşüncelere sahiptir. Bu nedenle bu bireyler diğer insanları kendilerine yardım edebileceğine güvenir ve ulaşılabilir görmektedir. Olumsuz diğerleri modeline sahip bireyler ise diğer insanlarla ilgili

olumsuz düşüncelere sahiptir. Bu yüzden diğer insanlara güvenmez ve kayıtsız tutum içinde kalırlar (Terzi ve Cihangir Çankaya, 2009).

Olumlu benlik ve diğerleri modellerine sahip bireyler aynı zamanda güvenli bağlanma stiline sahip bireyler de oldukları için özbenlik saygıları yerinde ve kendileri ile çevresiyle ilişkileri iyi bireylerdir. Ayrıca güvenli bağlanan ve olumlu diğerleri modeline sahip bireyler diğer insanların güvenilir ve destekçi olduğu düşünmektedir. Bu bireyler güven problemi yaşamaz ve kendilerine güvenilmesinden rahatsız olmazlar. Olumlu benlik ve diğerleri modelleri güvenli bağlanma stili ile eştir (Aikins vd., 2009).

Olumsuz benlik modeli ve olumlu bir diğerleri modeline sahip bireyler, aynı zamanda saplantılı bağlanmışsa, dışsal onay olmadan hareket edemeyen bağımlı kişilik yapısına sahiptir. Bu bireyler kendilerini sevmeye değer görmez. Bu kişilerin özbenlik saygıları düşüktür ancak diğer insanlarla ilgili olumlu düşüncelere sahiptir. Ama yakın ve romantik ilişkilerinde takıntı sahibidirler. Olumsuz benlik ve olumlu diğerleri modeline sahip olma ile kaygılı-kararsız bağlanma stiline eştir (Dağ ve Gülüm, 2013).

Olumlu benlik modeline ve kayıtsız bağlanma stiline sahip bireyler, olumsuz diğerleri modeline sahiptir. Özsaygıları yüksektir ancak diğer insanlara karşı acımasız eleştiriler yapabilmektedirler. Bu kişiler için özerk olma önemlidir. Bu sebepe romantik veya yakın ilişkileri önemsemezler. Bu modeldeki yetişkin kayıtsız bağlanma stili, kaçınmacı bağlanma stiline eştir (Jones vd., 2018).

Korkulu bağlanma stiline sahip yetişkinler olumsuz benlik ve olumsuz diğerleri modellerine sahip oldukları için özbenlik saygıları düşüktür ve diğer insanlara karşı güven problemi yaşarlar. Diğer insanlar tarafından reddedilme endişeleri oldukları için sosyalleşmekten uzak dururlar. Kayıtsız bağlanma gibi korkulu bağlanma stili de kaçınmacı bağlanma stiline eştir (Davila vd., 2004).

Bağlanma modelleri ve stilleri bebeklikten itibaren, yetişkinlerin romantik ilişkilerinde önemli rol oynar. Çocukluğunda güvenli bağlanma yaşamış olan bireylerin özgüvenleri de yüksektir. Bu bireyler yetişkin dönemde yaşayacakları yakın ve romantik ilişkilerinde güvenli bağlanma yaşarlar. Çocukluk çağında güvensiz bağlanma yaşamış olanlar ise özbenlik saygıları düşük ve sosyal çevrelerinde kimseye güvenemedikleri için yetişkin dönemde yaşayacakları romantik ilişkilerinde ciddi sorunlar yaşarlar.

Çocukluk çağında gelişen bağlanma stillerine göre şekillenen yetişkinlikteki bağlanma stilleri çiftlerinin karşılıklı ilişkisi ve iletişimine dayanır. Romantik ilişki içinde olan çiftler birbirlerinin ilgi, sevgi ve bakım ihtiyacını karşılarlar (Sığırcı, 2010).

Günümüzde romantik ilişki için ilk adım genellikle sosyal medya olmaktadır. Romantik bağlanmanın ilk aşaması olarak teknoloji büyük etkindir. Sosyal medyayı fazla kullanan bireylerin fazla yakınlık ve yardım ihtiyacı olan kaçınmacı ve kaygılı oldukları bilinmektedir. Romantik ilişkilerdeki bağlanmayı etkileyen, ilişki kalitesi, yakınlık duyma ihtiyacı gibi birçok faktör vardır. Romantik ilişkinin başlamasına ve devam etmesine etki eden faktörlerden bir başkası ise bireylerin eş seçimi noktasındaki inançlarıdır. Birey için eş seçimi önemli bir karardır. Genç yetişkinlik dönemlerinde toplumun ve ailelerin bireylerden beklentisi haline gelen romantik ilişki ve eş seçimi önemli bir konudur. Bireylerin realiteden uzak ve inançlarına uygun olmayan seçimleri romantik ilişki doyumuna ve ilişkinin devamı için olumsuz etkilere sahiptir. Bu sebeple bireylerin kendi inanç sınırları romantik ilişkilerinin belirleyicisidir (Morey vd., 2013). Romantik ilişkinin sürdürülebilmesi için kıskançlık tepkisi seviyesi büyük faktörlerden birisidir. Bu nedenle romantik ilişkilerin değerlendirilebilmesi için kıskançlık kavramının incelenmesi önemlidir.

2.3 Romantik Kıskançlık

Harris ve Darby (2010) romantik kıskançlığı, partneriyle olağan veya olağan dışı bir rakip arasında olabilecek ya da olan bir romantik ilişki sebebiyle hissedilen, ilişkiye ve bireyin öz saygısına karşı tehditle meydana gelen duygu-düşünce-davranış olarak tanımlamaktadır.

Romantik ilişkilerin bozulması, sürmemesine neden olabilen kıskançlık kavramı bireylerin olası tehlike riskine verdikleri tepkidir (Pines, 2010). Temelde romantik ilişki yaşadığı kişiyi bir başkasına kaptırma kaygısıdır. Romantik kıskançlık için tehlikenin varlığının hissedilmesi bile yeterlidir (Ben-Ze'ev, 2010).

Bireylerin kimliği ve öz saygıları ile romantik kıskançlığı tetikleyen unsurlar ilişkilidir. Romantik kıskançlığın kökleri bireyin doğumu ve sonrası yaşantılarına kadar gitmektedir. Çocukluk döneminde sevgi yoksunluğu yaşamış ve güvenli bağlanamamış bireylerin romantik kıskançlık deneyimlemesi daha olasıdır (Blévis ve Heal, 2009).

Kıskançlık duygusunu yaşantılayan birey, sahiplendiği bir şeye ya da bağlandığı bir kişiye bir başkasının sahip olacağı düşüncesine kapılır. Kıskançlık rakiple kendisini karşılaştırma olgusu olarak nitelendirilebilir. Dış görünüş ve çekiciliğe fazla önem veren bireylerin rakiplerini kendilerinden daha iyi olduğunu görmeleri durumunda kıskançlık duygusunun daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle de bireyin romantik ilişki yaşadığı partnerinin ilgilendiği ve sevdiği özelliklerin rakipte görmesi kıskançlık duygusunu arttırmaktadır (Ben-Ze'ev, 2010).

Romantik kıskançlığı yüksek düzeyde yaşantılayanların genellikle güvensiz, kaygılı, nevroitik, bağımlı, dış control odaklı, hayatından hoşnut olmadığı, dünyaya ilişkin suçlayıcı eğilimleri olduğu bilinmektedir (Adams, 2012).

Kıskanılan birey sevilen kişidir. Kıskançlığın yoğunluğuna göre biçimleri ve çeşitleri farklılaşmaktadır. Romantik kıskançlık içinde yer alan; yargı, davranış ve isteklerin eğilimleri ve fantezilerin hepsi sevilen ya da aşık olunan bireye yönlendirilmektedir. Bu eğilimler reel ya da doğa üstü görülen rakibe yönlendirilir. Romantik ilişkinin merkezinde kıskançlık yaşanmaktadır. Romantik kıskançlık yaşantılayan birey sosyo-kültürel gerçekler toplumsal gelenek, örf ve adetleri yapılandırılması için önemlidir (Blévis, 2010).

Bireyler romantik kıskançlığın kontrol altına alınması güç bir durum olduğunu düşünmektedir. Ancak romantik kıskançlığı tetikleyen duyguları ve düşünceleri kontrol altına alabileceklerini bilmeleri gerekmektedir. Romantik kıskançlık yaşantılayan bireyin yaşadığı toplum, kıskançlık davranışlarına geçerli sebep gördüklerinde tepki göstermeyebilir. Bireyin yaşadığı toplum ve kültür kıskançlığa karşı tepki verebilir ancak engelleyemeyebilir (Pines, 1998). Bireyin kişisel özellikleri, bağlanma stilleri ve içinde yaşadığı toplumsal değerler kıskançlığın ifadesini ve öyküsünü etkilemektedir (Alpay, 2009).

Romantik kıskançlıkla ilgili yapılan tüm bu açıklamaların sonucunda; romantik ilişki içinde çiftlerin dışarıdaki herhangi bir üçüncü kişiye karşı tehditin hissedilmesi ve gözlemlenmesi sonucunda ortaya çıkan yoğun duygu durumudur (Çapkin, 2012).

2.3.1 Romantik Kıskançlığın Kuramsal Temelleri

Romantik kıskançlık kavramı; psikodinamik, evrim, kişilerarası ilişkiler, sistemik ve yatırım kuramlarıyla açıklanmaktadır.

2.3.1.1 Psikodinamik Kuram

Romantik kıskançlığın evrensel bir tepki olduğu bilinmektedir. Romantik kıskançlığın insanın doğuştan gelen ve doğası gerekn bir durum olmadığını ancak kaçınılmaz bir tepki olduğu bilinmektedir. Kıskançlık duygusu, bireyin bebeklikten yetişkinliğe kadar olan süreçte yaşam deneyimleri ve bağlanma stillerinin doğal bir sonucudur. Yetişkinlik döneminde özellikle romantik ilişkilerde kendini gösteren bu yoğun duygu çocukluk çağı travmalarının yeniden yaşantılandığı göstermektedir. Romantik kıskançlık mutsuzluk, huzursuzluk gibi normal olan duygu durumlarındandır. Kıskanmadığını söyleyen bireyler, kıskançlığı şiddetle bastırıp bilinçdışına itmektedir. Romantik kıskançlık normal bir duygu gibi görülse de, gerçek olaylarla ilgisi olan tamamen mantıklı ve bilinçli olarak verilen bir tepki değildir. Kıskançlık duygusunun bilinçdışı öğeler üzerinde etkisi vardır. Bu kurama göre; travmatik yaşantılar, korkular, istekler ve dürtüler romantik kıskançlığı eyleme dönüştüren bilinçdışı güçlerden bazılarıdır (Pines, 2010).

Romantik kıskançlığın bireyin doğumuyla birlikte anne ile rakabet veya aşkla ilişkili çatışmaların devamı ya da tekrarı olduğu söylenmektedir. Yunan mitolojisinde Elektra ve Odipus en trajik kahramanlar olarak bilinir. Babasını öldüren Odipus tahta oturur ve annesiyle evlenir. Babasını aldatan ve ölümüne neden olan annesinden nefret eden Elektra ise annesini öldürmek için erkek kardeşini kullanır (Deutsch, 2006).

Tüm çocuklar elektra ve odipus'un hissettiklerinin bir bölümü yaşamakta olduğunu ve tüm erkek çocukların annesine, kız çocuklarının da babaya romantik bağlanma yaşadığı veya aşık olduğunu söyler. Erkek çocuklar babalarıyla yakın ilişki, kız çocuklar da anneleriyle yakın ilişki kurarak bu durumun üstesinden gelinir. Bu süreçte kız ve erkek çocukların zihninde oluşan acı, mutsuzluk, üzüntü içinde buldukları aşk üçgeninden kaynaklıdır. Bireylerin çocuklukta yaşadığı bu aşk üçgenine benzer durum yetişkin dönemde de ortaya çıkmaktadır. Romantik kıskançlık erkek çocuklar için babaya, kız çocuklar için anneye karşı rekabet ve duyulan şüpheden kaynaklı olmaktadır. Bireylerin

öz benlik saygısını azaltan narsistik düşünce, sevginin kaybı, sevilen kişiye karşı rekabet ve düşmanlık romantik kıskançlığın temel nedenleridir (Çapkın, 2012).

Psikodinamik kurama göre; kıskançlığın temeli çocukluk çağı yaşantılarından kaynaklıdır. Romantik kıskançlık gerçek olmayan hayali durumların meydana geldiği bilinçdışı süreçlerde meydana gelebilmektedir. Bu kurama göre tüm kıskançlığın biraz da olsa sınırlı olduğu ve gerçeği yansıtmadığı görüşü vardır. Bu durum ile kuramın diğer ilişki dinamiklerine önem vermemesi eleştirilmektedir. Ayrıca bir diğer eleştirilen konu psikodinamik kuramın sadece erkek çocuk dönemine odaklanmasıdır (Demirtaş, 2004).

2.3.1.2 Evrim Kuramı

Evrım kuramına göre romantik kıskançlığın nedeni cinsiyet farklılıklarıdır. Darwin'nin bu kuramında kıskançlık romantik ilişkiyi evrimsel ve koruma temelli içgüdü olarak tanımlanmaktadır. Romantik kıskançlığı evrim kuramına göre açıklayan araştırmacılar aldatılma gibi yaşantılar durumunda yaşanan kıskançlık durumunda cinsiyete göre belirgin bir farklılaşma olduğunu söylemektedir. Erkeklerin cinsel olarak, kadınların ise duygusal olarak aldatılmaya daha yoğun kıskançlık tepkisi verdikleri belirtilmiştir. Erkekler için cinsellik yaşadığı kişinin sadakati romantik ilişkinin devamı için ciddi bir koşuldur. Bu durumla ilgili kuşkulu olan erkek çocuğunun biyolojik babası olup olmadığı konusunda şüphe içerisinde olacaktır (Demirtaş, 2004). Kadın açısından bakıldığında ise her türlü biyolojik anne kendileri oldukları için bu konuda bir kaygıları olmaz. Kadınlar açısından en büyük aldatılma tehdidi duygusaldır. Duygusal olarak aldatıldığını hisseden kadın romantik kıskançlık yaşar. Kadın ve erkeklerin farklı aldatma türlerine romantik kıskançlık göstermesinin temel sebebi cinsiyet farklılıklarıdır (Worley, 2009).

Romantik kıskançlık, bireylerin yaşama uyum sağlamasına destek olan bir duygusal tepkidir (Buss, 2000). Evrim kuramını benimseyen araştırmacılar romantik kıskançlığı olumsuz bir duygu olarak değerlendirmez. Romantik kıskançlık ilişkilerin işlevselliği için önemlidir. Romantik kıskançlık ilişkiyi canlı ve dinamik tutarak romantik ilişkinin devamlılığını sağlamaktadır (Demirtaş, 2008).

2.3.1.3 Kişilerarası İlişkiler Kuramı

Romantik kıskançlıkla paranoid ruh sağlığı bozukluğunun ilişkili olduğunu düşünülmektedir. Romantik kıskançlık yaşayan birey yetersiz ve yoğun acı hisseder. Bu nedenle romantik ilişki yaşadığı bireyin kendisine göre daha yeterli bir rakibi tarafından elinden alınacağına inanır. Romantik kıskançlık düzeylerinde yaşa göre yani olgunluk durumuna göre de farklılaşma olduğunu ileri sürülmektedir. Olgun olmayan bireylerin olgun olanlara göre romantik kıskançlık seviyesinin yüksek olduğunu söylemektedir. Ayrıca bu kuram birden çok ilişkisi olanların romantik kıskançlık konusunda farkındalık sahibi olduğunu savunmaktadır (Onur, 2011).

2.3.1.4 Sistemik Kuram

Sistemik kuram romantik kıskançlığın ilişki için işlevsel olduğunu savunmaktadır. Sistemik kurama göre, ilişki kalıpları bireylerin davranışlarından daha önemlidir. Romantik ilişki içinde kıskançlık ve duygular iletişim araçlarıdır (Dokur ve Profeta, 2006).

Aile sistemi içinde kıskançlık bir dinamiktir. Birbirlerini etkileyen unsurlar sistemi organize eden ilişkilerden oluşur. Önemli olan bireyin içerisinde olduğu sistemlerdir. Sistemin içinde öncelikle romantik ilişki yaşayan çift vardır. Sonrasında ise sistem için çiftin soyağacı ve içinde bulunduğu toplum önemli faktörlerdir. Romantik kıskançlık yaşayan bir bireyin duygu-düşünce-davranışlarının yer aldığı alt sistemle çiftin yer aldığı üst sistem sürekli şekilde etkileşimlidir. Yıkıcı sonuçlara neden olabilecek olan romantik kıskançlık ilişki sürecinde doğar ve bireyin geçmişi buna sebep değildir. Romantik kıskançlık aile sistemi içinde ilişkin bir parçasıdır ve aile içindeki sorunların bir göstergesidir. Sistemin kuramın romantik kıskançlıkla ilgili saptadığı en önemli şey, romantik kıskançlığın dolaylı yönden çiftin iyileşmesini ve kişisel gelişimini desteklediğidir. Kurama göre çift birbirine karşı yapıcı olmayan ve kötü davranış kalıplarından uzaklaşmalıdır. Sistem kuramına ilişkin en temel eleştiri ise, erken çocukluk ve bilinçdışı deneyimleri önemsememesidir (Pines, 2010).

2.3.1.5 Yatırım Kuramı

Rusbult tarafından öne sürülen yatırım kuramına göre romantik ilişkide bağlanma seviyesi bireylerin özelliklerine göre değişim göstermektedir. Romantik bağlanma,

bireyler arasındaki ilişki timeline dayanmaktadır. Başlangıç, ilerleme ve sonlanma gibi romantik ilişkinin tüm süreçleri için romantik bağlanma düzeyi önemli faktördür. Romantik bağlanma düzeyi, romantik ilişkinin dinamikleri, işlevleri, ilişki içi iletişimi ve kıskançlık düzeyi hakkında fikir vericidir. Romantik bağlanma düzeyi romantik kıskançlığın nasıl üstesinden gelinebileceği hakkında da ipuçları verir (Hendrick, 2016).

Yatırım kuramına göre, romantik bağlanma seviyesinin yanı sıra, bireyin romantik ilişkiye dair tehditlere verdiği kıskançlık duygusunun tespit edilmesi de önemlidir. Romantik ilişkiye dair bir tehdit unsuru varsa romantik ilişkiye yapılan yatırımlar da güvende değildir. Yapılan çalışmalarda romantik bağlanma seviyesi yüksek olanların daha yoğun romantik kıskançlık yaşadığı görülmüştür (Rydell vd., 2004).

Yatırım kuramına göre, bireyler romantik ilişki yaşayabileceği potansiyel partnerleri arasında romantik ilişki yaşayabilme ihtimali yüksek olana yönelir ve yatırım yapar. Hatta romantik ilişkiye başladığı ancak romantik bağlanmanın tam gerçekleşmediği durumlarda ilişkiyi sonlandırıp bir başka kişi ile romantik ilişkiye geçebilirler. Yine yeni ilişkide olumsuzluk yaşanması durumunda mevcut ilişkilerinde kalmayı tercih edebilirler (Güngör-Houser, 2009).

2.3.2 Romantik Kıskançlığın Tetikleyicileri

Romantik kıskançlığın tetikleyicisi, bireylerin romantik ilişki içinde kıskançlık yaşantılamasına neden olan durumlar olarak tanımlanır. Romantik kıskançlık, bireyin içinde yaşadığı aile, toplum ve sosyal çevre, geçmiş yaşantıları, bağlanma stilleri ve kişisel özellikleri ile tetikleyici unsurlar arasındaki etkileşimden kaynaklı ortaya çıkmaktadır. Bireyin kıskançlığa yakın oluşu, kıskançlık için olmazsa olmazı değildir. Tetikleyici unsurlar olmadığı sürece romantik kıskançlık görülme ihtimali zayıftır (Scheinkman ve Werneck, 2010).

Romantik kıskançlığın tetikleyicilerinin hassaslığı her birey için farklıdır. Yani her tetikleyici herkes için aynı düzeyde romantik kıskançlık oluşturmayabilir. Romantik kıskançlık seviyesi yüksek bireyler için eşi yanındayken yoldan geçen birinin bakışı bile kıskançlığı tetiklerken, romantik kıskançlık seviyesi normal bireyler için ise eşinin bir başkasıyla duygusal ya da cinsel kurduğu romantik ilişkiyi öğrenmek kıskançlığı tetikleyebilir. Romantik kıskançlık düzeyi düşük bireyler için ise tüm bunlar kıskançlığı

tetiklemeyebilir (Muisse vd., 2009).

Romantik kıskançlığın en temel tetikleyicisi eşin kaybedilmesine dair yoğun kaygı ve korku duygularıdır. Romantik kıskançlık tetikleyicileri dörde ayrılır. Bunlar (Tortamış, 2014):

1. Bireyin eşinin bir başkasına ilgi göstermesi,
2. Bir başka kişinin eşine ilgi göstermesi,
3. Bireyin eşinin geçmiş dönemde romantik ilişki yaşadığı kişiyle iletişim kurması,
4. Bireyin eşinin tutarsız davranışlarıdır.

Bu tetikleyicilerin yanı sıra birçok tetikleyici vardır. Romantik Kıskançlık Ölçeği'nde üç temel tetikleyici vardır. Bunlar (Demirtaş, 2004):

1. Bireyin partneriyle birlikte katıldığı bir ortamda karşı cinsten birine ilgi göstermesi,
2. Bireyin partnerinin bir başka kişiyle cinsel ilişkiye girmesi,
3. Bireyin partnerinin karşı cinsten bir başka biriyle flört etmesidir.

2.3.3 Romantik Kıskançlığın Etkileri

İnsanların kişisel özellikleri farklı olduğu gibi romantik kıskançlıklarının kontrol edilebilmesi ve ne seviyede, ne şekilde yaşantılandığı da farklıdır. Bireyin kişisel yapısı, özellikleri, yaşadığı toplumun değer ve kültürel yapısı gibi birçok faktör bireylerin romantik kıskançlık düzeylerini ve şekillerini etkilemektedir (Pines, 2010). Romantik kıskançlığın etkileri olumlu ve olumsuz olmak üzere, kıskançlık seviyesi, ifade ediliş şekli, ortaya çıkış şekli ve baş etme yöntemlerine göre değişebilmektedir. Bazı durumlarda ise romantik kıskançlık, gördüğü tehditler karşı romantik ilişkisine sahip çıkmasını ve daha çok çaba sarf etmesini sağlar. Ancak bu durum her zaman böyle gerçekleşmez. Romantik kıskançlığın çoğu zaman da olumsuz etkileri olduğu, ilişkileri bozduğu ve ayrılmaya neden olduğu da bilinmektedir (Haris ve Darby, 2010).

Bireylerin algı, beklenti, değer, duygu, düşünce, davranış, hedef ve inançları kendilerine özgüdür. Bireyin tüm bu özelliklerine göre romantik kıskançlık düzeyleri değişiklik göstermektedir. Bireylerin özelliklerine göre romantik kıskançlık bazen olumlu bazen ise olumsuz etkiler bırakabilmektedir. Bireylerin kişisel özellikleri ile değer yargıları

orantısında bir romantik kıskançlık seviyesi duygunun normal, orantısız olması halinde ise anormal tepkiler olduğu anlaşılmaktadır. Orantısız romantik kıskançlık, ilişkiye ve partnere ciddi zarar ve acı verebilir. Bu sebeple ilişkinin bitmesi muhtemeldir (De Almeida ve Schlösser, 2014).

Genel manada gerçek ya da gerçektışı olabilecek tehditlerden kaynaklı romantik kıskançlığın etkilerine bakıldığında, romantik ilişkilerde yoğun hasarlar ve öz benlik saygılarına ciddi zararlar verdiği görülmektedir. Romantik kıskançlık sanrıları arttıkça romantik ilişkilerde doyumsuzluk yaşanması artmaktadır (Barelds ve Barelds-Dijkstra, 2007).

Kıskançlık algısına göre romantik kıskançlığa verilen anlam da bireysel farklılıklar gösterir. Romantik kıskançlık, çiftler için bazen terk edilme korkusu bazen aşkı perçinleme bazen ise de güvensizlik anlamına gelmektedir. Tüm bunlarla birlikte değerlendirildiğinde romantik kıskançlık çiftlerin ilişkisi içinde olumlu ya da olumsuz etkilere bırakabilmektedir (Demirtaş, 2004).

2.3.4 Romantik Kıskançlıkla Başa Çıkma Yöntemleri

Romantik ilişki sürecinde yaşanan romantik kıskançlığın ilişkiyi ne şekilde etkilediği romantik kıskançlıkla başa çıkma yöntemleriyle ilişkilidir. Bireyin romantik kıskançlık duygusunu yoğun yaşadığı zamanlarda yapıcı davranış sergilemesi romantik ilişkiye zarar vermesini engelleyici en temel yöntemdir. Ancak yıkıcı yöntemleri tercih etmesi halinde romantik ilişkiye ağır zararlar verecektir (Clanton, 2006).

Romantik ilişkilerde ortaya çıkan kıskançlık sorunlarında yapıcı ve yıkıcı olmak üzere dört başa çıkma yöntemi vardır. Romantik ilişkilerde sorun olması halinde bağlılık, çıkış, konuşma ve umursamama tepkileri olmak üzere dört yöntem kullanılabilir. Bu yöntemlerden bağlılık ve konuşma yapıcı, çıkış ve umursamama yıkıcıdır (Worley, 2009).

2.3.4.1 Yapıcı Yöntemler

Romantik kıskançlıkla başa çıkma üzerine bağıllık ve konuşma olmak üzere iki yapıcı yöntem bulunmaktadır. Bunlar (Clanton, 2006):

1. Bağıllık: Bireyin romantik ilişki sürecindeki olumsuz davranışlarının düzeltilmesi beklenir. Bu yöntemle romantik ilişkiyi sürdürmek, bireyin özsaygısından ön plandadır.
2. Konuşma: Bireyin romantik ilişki sürecinde partneriyle konuşmayı tercih ederek problemleri çözme ve romantik ilişkinin devam etmesinin sağlanması beklenir. Bu yöntem ile bireyin romantik ilişkisi ve özsaygısı korunmuş olur.

2.3.3.2 Yıkıcı Yöntemler

Romantik kıskançlıkla başa çıkma üzerine çıkış ve umursamama olmak üzere iki yıkıcı yöntem bulunmaktadır. Bunlar (Worley, 2009):

1. Çıkış: Birey özsaygısını romantik ilişkisinden ön planda tutarak romantik ilişkiyi bitirmeyi tercih eder.
2. Umursamama: Bireyin romantik ilişkisindeki olumsuz durumları görmesine rağmen sorunları ciddiye almamasıdır. Bu yöntem bireyin ne romantik ilişkiyi kurtarmasına ne de özsaygısını arttırmasına yöneliktir.

2.4 İlgili Araştırmalar

Alan yazın incelendiğinde romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlığı inceleyen ulusal ve uluslararası çalışmalar bulunmaktadır (Hazan ve Shaver, 1994; Sharpsteen ve Kirkpatrick, 1997; Guerrero, 1998; Knobloch vd., 2001; Karakurt, 2001; Çapkın, 2012; Zeytinoğlu, 2013; Arslan, 2015; Yeter, 2016; Sümer, 2017; Güldür, 2020).

Romantik ilişkilerde bağlanma stilleriyle romantik kıskançlık arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda; bağlanma ve kıskançlığın ilişkiyi sürdüren bir süreç olduğu belirtilmiştir (Sharpsteen ve Kirkpatrick, 1997). Sharpsteen ve Kirkpatrick (1997), romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık arasındaki ilişkiyi incelemiş ve kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip katılımcıların güvenli bağlanma

stiline göre daha fazla kıskançlık gösterdiğini tespit etmiştir.

Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık arasında bu şekilde benzerlikler olduğu gibi farklılıklarda vardır. Hazan ve Shaver (1994)'in çalışmasında romantik ilişkilerde kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip katılımcılarda kaçınmalı bağlanma stiline sahip katılımcılara göre daha fazla romantik kıskançlık yaşamakta olduğu bulunmuştur.

Knobloch ve arkadaşları (2001) çalışmasında, kaygılı bağlanma stiliyle romantik kıskançlık arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Guerrero (1998) çalışmasında; bağlanma stilleri ile romantik kıskançlığın ilişki olduğu, negatif-olumsuz benlik algısına sahip katılımcıların daha fazla kıskançlık yaşadıkları sonucuna varmıştır.

Karakurt (2001)'un 306 üniversite öğrencisi üzerine yaptığı romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık ilişkisiyi araştırdığı çalışmada; kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin güvenli bağlanma stiline sahip kişilere göre daha çok davranışsal kıskançlık yaşadığı, saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerde güvenli bağlanma stiline bağlı kişilere göre daha fazla yetersizlik ve negatif duygular yaşadığı bulunmuştur.

Çapkın (2012), çalışmasında evlilerin bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumlarıyla kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi 99 katılımcı üzerinde incelemiş ve bağlanma stilleri ile kıskançlık arasında; kaygılı bağlanma ile kıskançlığın bilişsel alt boyutu arasında anlamlı ilişki ulaştırmıştır.

Arslan (2015), çeşitli ilişkisel ve bireysel farklılıkların romantik kıskançlık üzerinde etkisini 366 katılımcı üzerinde incelediği çalışmasında; romantik kıskançlık düzeyinin kaygılı ve saplantılı bağlanma stiline sahip olanlarda daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yeter (2016), yakın ilişki içinde olanların bağlanma stilleriyle kıskançlık ve temel psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında; güvenli bağlanma stili ile romantik kıskançlık arasında negatif yönde bir ilişki olduğu sonucu olduğuna ve saplantılı bağlanma stiline sahip katılımcılarda daha yüksek romantik kıskançlık düzeyi olduğu bulgusuna erişmiştir.

Sümer (2017), 460 katılımcı ile gerçekleştirdiği çalışmasında kıskançlığın kaygılı bağlanma stili arttıkça arttığını; kaçınmalı bağlanma stili arttıkça azaldığını tespit etmiştir.

Güldür (2020)'ün 416 katılımcı ile yaptığı çalışmasında romantik ilişkiyle bağlanma stilinin ilişkisi incelendiğinde kaçınmalı bağlanma stili düzeyinin romantik ilişkiye olumsuz yönde etki ettiği görülmüştür.

3. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişkilerinde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeyleri ilişkisel tarama yöntemiyle incelenmiştir. İlişkisel tarama iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi betimleyici bir araştırma yöntemi olarak bilinmektedir. Katılımcıların görüş-önerileri ile yetenek, bilgi, ilgileri gibi özelliklerini ortaya koyabilmek için kullanılmaktadır. Tarama yönteminin en önemli özelliği ise örneklemden elde edilen bilgilerin evrene genelleyici olmasıdır (Karasar, 2015).

3.2 Evren ve Örneklem

Manisa İlinde faaliyet gösteren psikolojik danışmanlık merkezlerine 07/04/2021-21/05/2021 tarihleri arasında başvuran ve romantik bir ilişkisi olan (sevgili, partner, sözlü, nişanlı ya da evli /18 yaş üstü) psikolojik yardım hizmeti alan kişiler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Manisa ilinde bulunan psikolojik danışmanlık merkezlerine aylık yaklaşık 500 kişi başvurmaktadır. Veri toplama sürecinde; 1.5 ay içinde yaklaşık 750 kişinin psikolojik danışmanlık merkezlerine başvurmuştur. Örneklem büyüklüğü hesaplaması yapılacak olursa (Karasar, 2015) evren büyüklüğü 750 kişi ise 0,05 örnekleme hatasına göre 254 kişi örnekleme meydana getirmiştir. Çalışmada belirtilen tarih aralıklarında psikolojik danışmanlık merkezlerine başvuran yetişkin psikolojik yardım hizmeti alan kişilerden romantik ilişkisi olan ve gönüllü olanlardan amaçsal örnekleme yöntemi belirlenen 254 psikolojik yardım hizmeti alan kişiye ulaşılmıştır. Amaçsal örnekleme, seçkili örnekleme yöntemidir. Bilgi açısından geniş bir alanda daha özel ve derin bir konu üzerinde çalışma yapılacaksa kullanılabilir. Belirli bir amaç

doğrultusunda, belli kriterleri sağlayan bireyler ya da durumlar üzerinde yapılan çalışmalarda tercih edilmektedir (Karasar, 2015).

Araştırmacı tarafından Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapılmış olan YDÜ/SB/2021/948 proje numaralı etik kurul başvurusu 24.03.2021 tarihinde kabul edilmiştir. Etik kurul onayı sonrası ise romantik ilişkisi olan gönüllü psikolojik yardım hizmeti alan kişilere sırasıyla araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış Demografik Bilgi Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II ve Romantik Kıskançlık Ölçeği uygulanmış ve veriler toplanmıştır.

Tablo 1

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (N=254)

	N	%
Cinsiyet		
Kadın	161	63.4
Erkek	93	36.6
Yaş		
18-30	141	55.5
31-40	67	26.4
41-50	33	13.0
51-60	13	5.1
Eğitim Durumu		
İlkokul	5	2.0
Ortaokul	15	5.9
Lise	60	23.6
Lisans	149	58.7
Yüksek Lisans/Doktora	25	9.8
Anne Eğitim Durumu		
İlkokul	132	52.0
Ortaokul	61	24.0
Lise	43	16.9
Lisans	17	6.7
Yüksek Lisans/Doktora	1	.4

Baba Eğitim Durumu

İlkokul	112	44.1
Ortaokul	32	12.6
Lise	63	24.8
Lisans	45	17.7
Yüksek Lisans/Doktora	2	.8

Anne-Baba Durumu

Anne-Baba Evli/Her İkisi de Sağ	189	74.4
Anne Vefat. Baba Sağ	5	2.0
Anne Sağ. Baba Vefat	20	7.9
Anne-Baba Vefat	16	6.3
Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	24	9.4
Toplam	254	100.0

Tablo 1’de Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin demografik özelliklerine göre (yaş, cinsiyet, eğitim, anne-baba eğitim ve anne-baba durumu) dağılımı verilmiştir. Tablo incelendiğinde, psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin % 63.4’ünün kadın, % 36.6’sının erkek olduğu, yarısından fazlasının (% 55.5) 18-30 yaş, dörtte birinden fazlasının (% 26.4) 31-40 yaş, %13’ünün 41-50 yaş ve %5.1’inin ise 51-60 yaş aralığında olduğu, %68.5’inin lisans - yüksek lisans - doktora, %31.5’inin ilkökul – ortaokul – lise eğitim düzeyinde olduğu görülmüştür.

Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin annelerinin tamamına yakını (%92.9) ilkökul-ortaokul-lise %7,1’inin ise lisans-yüksek lisans- doktora mezunu, babalarının ise çoğunluğunun (%81.5) ilkökul-ortaokul-lise, %18.5’inin ise lisans-yüksek lisans-doktora mezunu olduğu, dörtte üçünün (% 74.4) anne-babasının evli ve her ikisinin de sağ olduğu, %16,2’sinin anne ya da babasını veya her ikisini kaybettiği, %9.4’ünün ise anne babasının ayrı ya da boşanmış olduğu saptanmıştır.

Tablo 2

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Özelliklerine Göre Dağılımı (N=254)

	N	%
Romantik İlişki Türü		
Evli	114	44.9
Sözlü/Nişanlı	10	3.9
Sevgili/Flört	130	51.2
Romantik İlişki Süresi		
1 Yıldan Az	91	35.9
1-5 Yıl	77	30.3
6-10 Yıl	29	11.4
11-15 Yıl	26	10.2
16 Yıl ve Üzeri	31	12.2
Romantik İlişki Sayısı		
1	78	30.7
2-3	104	41.0
4+	72	28.3
Toplam	254	100.0

Tablo 2’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki özelliklerine göre (romantik ilişki, en son olan ilişkisinin süresi ve toplam romantik ilişki sayısı) dağılımı verilmiştir. Tablo incelendiğinde, psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yarısından az fazlasının (%51.2) sevgili/ flört, diğer yarısına yakınının (%44.9) evli ve %3.9’unun ise sözlü/nişanlı olduğu, üçte birinden fazlasının (% 35.9) 1 yıldan az, üçte birine yakınının (%30.3) 1-5 yıl arası, kalan üçte birinin ise (%33.8) 6 yıl ve üzeri en son yaşadığı ilişki süresi olduğu, %30,7’sinin ilk romantik ilişkisi içinde olduğu, %41’inin geçmişte 2-3 ve %28.3’ünün ise 4 ve üzeri romantik ilişki yaşadığı görülmüştür.

Tablo 3

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Dağılımı (N=254)

	N	%
Psikolojik Yardım Alma Sebebi		
Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist, vd.)	22	8.7
Arkadaş ya da Bir Yakınının Yönlendirmesi	54	21.3
Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	15	5.9
Kendisinin İhtiyaç Duyması	163	64.1
Toplam	254	100.0

Tablo 3'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre dağılımı verilmiştir. Tablo incelendiğinde, psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin %64.1'inin kendisinin psikolojik yardım almaya ihtiyaç duyduğu, %21.3'ünün bir arkadaşı ya da bir yakınının psikolojik yardım almaya yönlendirildiği, %8.7'sinin bir profesyonel tarafından psikolojik yardım almaya yönlendirildiği ve sadece %5.9'unun romantik ilişkisi olan kişi tarafından psikolojik yardım almaya yönlendirildiği görülmektedir.

Tablo 4

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlıkla İlgili Görüşleri (N=254)

	N	%
Kıskanç Mısın?		
Evet	191	75.2
Hayır	63	24.8
Toplam	254	100.0

Tablo 4'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik kıskançlıkla ilgili görüşleri verilmiştir. Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin % 75.2'si kıskanç olduğunu, %24.8'i ise kıskanç olmadığı görülmüştür.

Tablo 5*Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Bağlanma Stilleri (N=254)*

	N	Min.	Max.	Ort.	Ss.
YİYE Kaygı	254	1.06	6.61	3.92	1.133
YİYE Kaçınma	254	1.00	6.50	3.06	1.032
YİYE Toplam	254	1.33	6.39	3.49	.908

Tablo 5’te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin bağlanma stillerine ilişkin toplam ve alt ölçek puanları verilmektedir. Buna göre grubun YİYE Toplam puanı $3.49 \pm .908$ (min. 1.33, max. 6.39). Bağlanma stillerini ortaya koymak için YİYE’nin iki alt ölçeği; kaygı alt ölçeği (3.92 ± 1.133 ; min. 1.06, max. 6.61), kaçınma alt ölçeği (3.06 ± 1.032 ; min. 1.00 max. 6.50)’dir.

Tablo 6*Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Tetikleyici Düzeyleri (n=254)*

	N	Min.	Max.	Ort.	Ss.
Romantik Kıskançlık Düzeyi (RKÖ)	254	1.09	7.00	5.30	1.357
Ne Kadar Kıskançsın?	254	1.00	7.00	4.59	1.616

Tablo 6’da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık tetikleyicilerine ilişkin toplam puanları ve romantik kıskançlık düzeyleri ile ilgili görüşleri verilmektedir. Buna göre romantik kıskançlık tetikleyicileri toplam puanları ise 5.30 ± 1.357 (min. 1.09, max. 7.00)’dir. Kıskançlık düzeyine ilişkin görüşleri puan ortalamaları (4.59 ± 1.616) ortalama değerin (3.50) üzerindedir. Romantik kıskançlık düzeyleri ile romantik kıskançlık düzeylerine ilişkin görüşleri ortalamaları birbirlerine yakın ve ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür.

3.3 Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Demografik Bilgi Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Romantik Kıskançlık Ölçeği değerlendirilmeye alınmıştır.

1-Demografik Bilgi Formu (DBF)

Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, romantik ilişki türü, romantik ilişki süresi gibi demografik bilgilerini içeren araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış bilgi formudur.

2-Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II)

YİYE-II 2000 yılında Fraley ve arkadaşları tarafından bireyler arasındaki bağlanma stillerini ölçmek için 36 madde olarak likert tipli geliştirilmiştir. Ölçek kaygı (tek sayılı 18 madde ort.) ve kaçınma (çift sayılı 18 madde ort.) olmak üzere iki alt ölçeğe sahiptir. Ölçeğin 14 maddesi (4. 8. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 24. 26. 30. 32. 34. 36.) ters puanlanır. Ölçeğin iç tutarlılık kat sayıları incelendiğinde; kaçınma alt boyutu için .56 ile .87, kaygı alt boyutu için ise .57 ile .80 arasında değişmektedir. Cronbach alfa katsayıları bu boyutlar için sırasıyla .90 ve .86'dır. Ölçeğin orijinal halinin genel iç tutarlılık cronbach alfa katsayısı .91'dir.

YİYE-II 2005 yılında Selçuk ve arkadaşları Türkçe'ye uyarlanmıştır. Uyarlamada ise kaygı boyutu için .57 ile .80, kaçınma boyutu için .56 ile .87 arasında değişmektedir. Kaygı ve kaçınma alt boyutları için Cronbach alpha katsayısı sırasıyla .86 ve .90 olarak saptanmıştır. Kaygı boyutu için test-tekrar-test güvenilirliği .82 ve kaçınma boyutu için .81'dir. Ölçeğin uyarlama halinin genel iç tutarlılık cronbach alfa katsayısı .89 bulunmuştur (Selçuk vd., 2005).

3-Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ)

1983 yılında Pines ve Aronson tarafından geliştirilen kıskançlığın farklı boyutlarını ölçmek amacıyla romantik kıskançlık ölçeği geliştirilmiştir. Likert tipli bu ölçek 129 madde ve 5 alt ölçekten oluşmaktadır. Bu ölçekte sadece kıskançlık tetikleyicileri olan alt boyut kullanılacaktır. Pines ve Aronson (1983)'un yaptığı çalışmada iç tutarlılık

Cronbach's alfa katsayısı .95'tir. Kıskançlık tetikleçileri alt boyutunun iç tutarlılık Cronbach's alfa katsayısı .92'tir.

Romantik kıskançlık ölçeği Türkçe'ye 2004 yılında Andaç Demirtaş tarafından uyarlanmıştır. Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması sonucunda iç tutarlılık katsayısının .92, iki yarı güvenirliğinin ise .72 olduğu görülmüştür. Ölçekte ters hesaplanan madde yoktur. Kıskançlık tetikleyicileri alt boyutunun Cronbach Alfa katsayısı .92 bulunmuştur.

3.4 Verilerin Analizi

Manisa İlinde faaliyet gösteren danışmanlık merkezlerinde çalışan psikologlardan destek alarak 07/04/2021-21/05/2021 tarihleri merkezlere başvuran psikolojik yardım hizmeti alan kişiler arasından gönüllü olanların iletişim bilgilerine araştırmacı tarafından online Google Form uygulaması üzerinde hazırlanan bilgilendirme, onam formu ve anketlerin yer aldığı link olarak iletilmiş ve anketi doldurmaları beklenmiştir. Google Drive uygulamasında toplanan veriler analiz edilmek üzere programdan alınmıştır. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerden gönüllü olanlar çalışmaya dair bilgilendirilmiş onam formunu onaylamadan ankete geçememiştir. Elde edilen veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir.

Tablo 7
Çalışmada Uygulanan Ölçeklerin Normallik Analizi

		p	Sh
YİYE	Skewness	-.141	.153
	Kurtosis	-.370	.304
RKÖ	Skewness	-1.190	.153
	Kurtosis	.949	.304

Tablo 7'de normallik testi için Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. YİYE için Skewness değeri -.141, Kurtosis değeri ise -.370, RKÖ için Skewness değeri -1.190, Kurtosis değeri ise .949 olduğu gözlenmiştir. Kurtosis ve Skewness değerleri -1.5 ile +1.5 olduğu verilerin normal dağılım gösterdiği bilinmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Elde edilen analiz sonucu verilerin normal dağıldığı görülmüş ve t testi, frekans analizi ve One Way ANOVA testleri uygulanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde araştırma sorularına cevap bulmak için araştırmanın bulgu ve yorumları aktarılmıştır.

Tablo 8

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Cinsiyetlerine Göre Bağlanma Stilleri t Testi Sonuçları (N=254)

	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t	P
YİYE Kaygı	Kadın	161	3.96	1.152	.848	.397
	Erkek	93	3.84	1.100		
YİYE Kaçınma	Kadın	161	3.09	1.026	.541	.589
	Erkek	93	3.02	1.047		
YİYE Toplam	Kadın	161	3.53	.907	.836	.404
	Erkek	93	3.43	.901		

* $p \leq 0.05$

Tablo 8’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine göre bağlanma stilleri t testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; kadınların (3.96 ± 1.152 ; 3.09 ± 1.026 ; $3.53 \pm .901$), erkeklere (3.84 ± 1.100 ; 3.02 ± 1.047 ; $3.43 \pm .907$), göre puan ortalamaları daha yüksektir. Ancak tüm alt boyutlar ve toplam ölçek puanlarına göre; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır ($F = .836$; $p > 0.05$).

Tablo 9

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	18-30	141	4.04	1.115	5.346	.001*
	31-40	67	3.61	1.101		
	41-50	33	3.69	1.109		
	51-60	13	4.76	.984		
YİYE Kaçınma	18-30	141	3.24	1.099	3.357	.020*
	31-40	67	2.80	.846		
	41-50	33	2.85	1.057		
	51-60	13	3.02	.768		
YİYE Toplam	18-30	141	3.64	.912	5.217	.002*
	31-40	67	3.21	.869		
	41-50	33	3.27	.819		
	51-60	13	3.89	.847		

* $p \leq 0.05$

Tablo 9'da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşlarına göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşlarına göre bağlanma stillerine bakıldığında; kaygı alt boyutunda 18-30 (4.04 ± 1.115) ile 51-60 ($4.76 \pm .984$) yaş aralığında olanların 31-40 (3.61 ± 1.101) ile 41-50 (3.69 ± 1.109) yaşlarında olanlara göre daha fazla kaygılı bağlanma yaşadıkları konusunda anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir ($F=5.346$; $p < 0.05$). Bağlanma stillerinden kaçınma alt boyutunda 18-30 (3.24 ± 1.099) ile 51-60 ($3.02 \pm .768$) yaş aralığında olanların 31-40 ($2.80 \pm .846$) ile 41-50 (2.85 ± 1.057) yaşlarında olanlara göre daha fazla kaçınmalı bağlanma yaşadıkları konusunda anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir ($F=3.357$; $p < 0.05$). YİYE toplam puanına göre ise yine 31-40 ($3.21 \pm .869$) ile 41-50 ($3.27 \pm .819$) yaşlarında olanların 18-30 ($3.64 \pm .912$) ile 51-60 ($3.89 \pm .847$) yaş aralığında olanlara göre daha fazla güvenli bağlanma yaşadıkları konusunda anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir ($F=5.217$; $p < 0.05$). 31-50 yaş aralığındaki orta yetişkinlerin 30 yaş altı genç ve 50 yaş üstü yetişkinlere göre daha güvenli bağlanma yaşadıkları, en fazla kaygılı bağlanma yaşayan grubun 51-60 yaş yaşlarındaki yetişkinler olduğu, yine en fazla kaçınmalı bağlanma yaşayan grubun 18-30 yaş aralığındaki genç yetişkinler olduğu saptanmıştır.

Tablo 10

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşlarına Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları (N=254)

Değişkenler	(I) Yaş	(J) Yaş	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	Sh	p
YİYE Kaygı		31-40	,43124	,16400	,077
	18-30	41-50	,35626	,21374	,429
		51-60	-,72274	,32037	,168
		18-30	-,43124	,16400	,077
	31-40	41-50	-,07498	,23506	,992
		51-60	-1,15397	,33497	,009*
		18-30	-,35626	,21374	,429
	41-50	31-40	,07498	,23506	,992
		51-60	-1,07900	,36193	,033*
		18-30	,72274	,32037	,168
	51-60	31-40	1,15397	,33497	,009*
		41-50	1,07900	,36193	,033*
YİYE Kaçınma		31-40	,43741	,15112	,041*
	18-30	41-50	,38728	,19694	,279
		51-60	,22022	,29519	,906
		18-30	-,43741	,15112	,041*
	31-40	41-50	-,05013	,21659	,997
		51-60	-,21718	,30865	,920
		18-30	-,38728	,19694	,279
	41-50	31-40	,05013	,21659	,997
		51-60	-,16706	,33349	,969
		18-30	-,22022	,29519	,906
	51-60	31-40	,21718	,30865	,920
		41-50	,16706	,33349	,969
YİYE Toplam		31-40	,43432	,13157	,014*
	18-30	41-50	,37177	,17146	,198
		51-60	-,25126	,25701	,812
		18-30	-,43432	,13157	,014*
	31-40	41-50	-,06255	,18857	,991
		51-60	-,68558	,26872	,092
		18-30	-,37177	,17146	,198
	41-50	31-40	,06255	,18857	,991
		51-60	-,62303	,29035	,206
		18-30	,25126	,25701	,812
	51-60	31-40	,68558	,26872	,092
		41-50	,62303	,29035	,206

* $p \leq 0.05$

Tablo 10’da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşlarına göre bağlanma stilleri post hoc (scheffe) testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde 31-40 yaş ile 51-60 yaş arasında (I-J=-1,15397, $p < 0.05$), 41-50 yaş ile 51-60 yaş arasında (I-J=-1,07900, $p < 0.05$) kaygılı bağlanma stillerinde, 18-30 yaş ile 31-40 yaş arasında (I-J=,43741, $p < 0.05$) kaçınılmaz bağlanma stillerinde, 18-30 yaş ile 31-40 yaş arasında (I-J=,43432, $p < 0.05$) YİYE Toplam puanında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. 31-50 yaşlarındaki kişilerin 51-60 yaşlarındaki kişilere göre daha az kaygılı bağlanma stiline sahip olduğu, 18-30 yaşlarındaki kişilerin ise 31-40 yaşlarındaki kişilere göre daha fazla kaçınılmaz bağlanma sahibi olduğu görülmüştür.

Tablo 11

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Eğitim Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	İlkokul	5	4.28	.740	1.399	.235
	Ortaokul	15	3.84	1.227		
	Lise	60	4.20	1.158		
	Lisans	149	3.82	1.130		
	Yüksek Lisans/Doktora	25	3.82	1.043		
YİYE Kaçınma	İlkokul	5	3.15	.462	2.014	.093
	Ortaokul	15	2.92	.833		
	Lise	60	3.33	.994		
	Lisans	149	3.03	1.065		
	Yüksek Lisans/Doktora	25	2.68	1.009		
YİYE Toplam	İlkokul	5	3.72	.435	2.159	.074
	Ortaokul	15	3.38	.753		
	Lise	60	3.76	.875		
	Lisans	149	3.43	.928		
	Yüksek Lisans/Doktora	25	3.25	.922		

$p \leq 0.05$

Tablo 11’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin eğitim durumlarına göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; kaygı (F=1.399;

$p>0.05$) – kaçınma ($F=2.014$; $p>0.05$) alt boyutları ve toplam ölçek puanlarına ($F=2.159$; $p>0.05$) göre; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin eğitim durumlarına göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Tablo 12

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	İlkokul	132	3.81	1.129	1.233	.297
	Ortaokul	61	4.06	1.086		
	Lise	43	4.03	1.118		
	Lisans	17	4.04	1.324		
	Yüksek Lisans/Doktora	1	2.22	.904		
YİYE Kaçınma	İlkokul	132	3.11	.923	1.083	.365
	Ortaokul	61	3.14	1.194		
	Lise	43	2.87	1.010		
	Lisans	17	3.02	1.252		
	Yüksek Lisans/Doktora	1	1.50	.921		
YİYE Toplam	İlkokul	132	3.46	.856	1.084	.365
	Ortaokul	61	3.60	1.039		
	Lise	43	3.45	.810		
	Lisans	17	3.53	1.020		
	Yüksek Lisans/Doktora	1	1.86	.900.		

$p\leq 0.05$

Tablo 12’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin annelerinin eğitim durumlarına göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; kaygı ($F=1.233$; $p>0.05$) – kaçınma ($F=1.083$; $p>0.05$) alt boyutları ve toplam ölçek puanlarına ($F=1.084$; $p>0.05$) göre; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin annelerinin eğitim durumlarına göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 13

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	İlkokul	112	3.96	1.112	.390	.815
	Ortaokul	32	3.96	.936		
	Lise	63	3.77	1.235		
	Lisans	45	4.00	1.198		
	Yüksek Lisans/Doktora	2	3.97	.746		
YİYE Kaçınma	İlkokul	112	3.18	.979	1.161	.329
	Ortaokul	32	3.17	.846		
	Lise	63	2.96	1.180		
	Lisans	45	2.84	1.042		
	Yüksek Lisans/Doktora	2	2.86	1.374		
YİYE Toplam	İlkokul	112	3.57	.876	.648	.629
	Ortaokul	32	3.56	.707		
	Lise	63	3.36	1.043		
	Lisans	45	3.42	.920		
	Yüksek Lisans/Doktora	2	3.41	1.060		

$p \leq 0.05$

Tablo 13'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin babalarının eğitim durumlarına göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; kaygı ($F=.390$; $p>0.05$) – kaçınma ($F=1.161$; $p>0.05$) alt boyutları ve toplam ölçek puanlarına ($F=.648$; $p>0.05$) göre; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin babalarının eğitim durumlarına göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Tablo 14

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Ebeveynlerinin Medeni ve Yaşam Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	Evli ve Her İkisi de Sağ	189	3.55	1.108	3.009	.019*
	Anne Vefat, Baba Sağ	5	3.96	1.032		
	Anne Sağ, Baba Vefat	20	3.75	1.320		
	Anne-Baba Vefat	16	4.75	.788		
	Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	24	3.91	1.181		
YİYE Kaçınma	Evli ve Her İkisi de Sağ	189	3.08	1.073	.475	.754
	Anne Vefat, Baba Sağ	5	3.33	.660		
	Anne Sağ, Baba Vefat	20	2.79	1.067		
	Anne-Baba Vefat	16	3.09	.522		
	Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	24	3.14	1.007		
YİYE Toplam	Evli ve Her İkisi de Sağ	189	3.49	.947	1.396	.236
	Anne Vefat, Baba Sağ	5	3.65	.547		
	Anne Sağ, Baba Vefat	20	3.27	.928		
	Anne-Baba Vefat	16	3.92	.453		
	Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	24	3.34	.803		

$p \leq 0.05$

Tablo 14'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stillerine bakıldığında, kaygı alt boyutunda yüksekten düşüğe doğru sıralamak gerekirse; anne-baba vefat ($4.75 \pm .788$), anne vefat, baba sağ (3.96 ± 1.032), anne-baba ayrı/boşanmış (3.91 ± 1.181), anne sağ, baba vefat (3.75 ± 1.320) ve anne-baba her ikisi de sağ ve birlikte (3.55 ± 1.108) olduğu şeklindedir. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stillerinden kaygılı bağlanma konusunda anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir ($F=3.009$; $p < 0.05$). Ancak kaçınma ($F=.475$; $p > 0.05$) alt boyutu ve toplam ölçek puanlarına ($F=1.396$; $p > 0.05$) göre; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin babalarının eğitim ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır.

Tablo 15

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Ebeveynlerinin Medeni ve Yaşam Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları (N=254)

Değişkenler	(I) Anne Baba Durumu	(J) Anne Baba Durumu	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	Sh	p
		Anne Vefat, Baba Sağ	-,04985	,50557	1,000
	Evli ve Her	Anne Sağ, Baba Vefat	,16681	,26237	,982
	İkisi de Sağ	Anne-Baba Vefat	-,84013	,29052	,083
		Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	,36126	,24179	,693
		Evli ve Her İkisi de Sağ	,04985	,50557	1,000
	Anne Vefat,	Anne Sağ, Baba Vefat	,21667	,55791	,997
	Baba Sağ	Anne-Baba Vefat	-,79028	,57169	,752
		Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	,41111	,54853	,967
		Evli ve Her İkisi de Sağ	-,16681	,26237	,982
YİYE	Anne Sağ,	Anne Vefat, Baba Sağ	-,21667	,55791	,997
Kaygı	Baba Vefat	Anne-Baba Vefat	-1,00694	,37426	,127
		Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	,19444	,33783	,988
		Evli ve Her İkisi de Sağ	,84013	,29052	,083
	Anne-Baba	Anne Vefat, Baba Sağ	,79028	,57169	,752
	Vefat	Anne Sağ, Baba Vefat	1,00694	,37426	,127
		Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	1,20139	,36013	,027*
		Evli ve Her İkisi de Sağ	-,36126	,24179	,693
	Anne-Baba	Anne Vefat, Baba Sağ	-,41111	,54853	,967
	Ayrı/Boşanmış	Anne Sağ, Baba Vefat	-,19444	,33783	,988
		Anne-Baba Vefat	-1,20139	,36013	,027*

* $p \leq 0.05$

Tablo 15'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stilleri post hoc (scheffe) testi sonuçları verilmiştir. Anne ve babası vefat edenler ile anne-babası ayrı ya da boşanmış olanlar arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur (I-J=1,20139, $p < 0.05$). Anne ve babası vefat etmiş olan kişilerin anne-babası ayrı ya da boşanmışlara göre daha fazla kaygılı bağlanma stiline sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 16

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Türlerine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	Evli	114	3.67	1.119	7.780	.001*
	Sözlü/Nişanlı	10	3.33	1.118		
	Sevgili/Flört	130	4.18	1.089		
YİYE Kaçınma	Evli	114	2.83	.944	11.732	.000*
	Sözlü/Nişanlı	10	2.21	.996		
	Sevgili/Flört	130	3.33	1.030		
YİYE Toplam	Evli	114	3.25	.892	13.903	.000*
	Sözlü/Nişanlı	10	2.77	.864		
	Sevgili/Flört	130	3.76	.840		

* $p \leq 0.05$

Tablo 16’da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki türlerine göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki türlerine göre bağlanma stillerine bakıldığında; kaygı alt boyutunda sözlü/nişanlı (3.33 ± 1.118) ve evli (3.67 ± 1.119) olanların sevgili/flört (4.18 ± 1.089) olanlara göre daha az kaygılı bağlanma yaşadıkları konusunda anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir ($F=7.780$; $p < 0.05$). Bağlanma stillerinden kaçınma alt boyutunda sözlü/nişanlı ($2.21 \pm .996$) ve evli ($2.83 \pm .944$) olanların sevgili/flört (2.83 ± 1.030) olanlara göre daha az kaçınmalı bağlanma yaşadıkları konusunda anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir ($F=11.732$; $p < 0.05$). YİYE toplam puanına göre ise yine sözlü/nişanlı ($2.77 \pm .864$) ve evli ($3.25 \pm .892$) olanların sevgili/flört ($3.76 \pm .840$) olanlara göre daha fazla güvenli bağlanma yaşadıkları konusunda anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir ($F=13.903$; $p < 0.05$). Sözlü, nişanlı ve evli olanların (resmiyet kazanmış) sevgili/flört yaşayanlara göre daha güvenli bağlanma yaşadığı görülmüştür.

Tablo 17

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Türlerine Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları (N=254)

Değişkenler	(I) Romantik İlişki	(J) Romantik İlişki	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	Sh	p
YİYE Kaygı	Evli	Sözlü/Nişanlı	,34649	,36417	,636
		Sevgili/Flört	-,50265	,14168	,002*
	Sözlü/Nişanlı	Evli	-,34649	,36417	,636
		Sevgili/Flört	-,84915	,36236	,066
Sevgili/Flört	Evli	,50265	,14168	,002*	
	Sözlü/Nişanlı	,84915	,36236	,066	
YİYE Kaçınma	Evli	Sözlü/Nişanlı	,62466	,32696	,163
		Sevgili/Flört	-,50355	,12720	,001*
	Sözlü/Nişanlı	Evli	-,62466	,32696	,163
		Sevgili/Flört	-1,12821	,32533	,003*
	Sevgili/Flört	Evli	,50355	,12720	,001*
		Sözlü/Nişanlı	1,12821	,32533	,003*
YİYE Toplam	Evli	Sözlü/Nişanlı	,48558	,28545	,237
		Sevgili/Flört	-,50310	,11106	,000*
	Sözlü/Nişanlı	Evli	-,48558	,28545	,237
		Sevgili/Flört	-,98868	,28403	,003*
	Sevgili/Flört	Evli	,50310	,11106	,000*
		Sözlü/Nişanlı	,98868	,28403	,003*

* $p \leq 0.05$

Tablo 17’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki türlerine göre bağlanma stilleri post hoc (scheffe) testi sonuçlarına yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde kaygılı bağlanma stilinde evli olanların sözlü/nişanlı olanlar ile arasında (I-J=-,50265, $p < 0.05$), kaçınma bağlanma stilinde sevgili/flört olanlar ile evliler (I-J=,50355, $p < 0.05$) ve sözlü/nişanlılar (I-J=,1,12821, $p < 0.05$) arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. YİYE toplam puanında ise sevgili/flört olanlar ile evliler (I-J=,50310, $p < 0.05$) ve sözlü/nişanlılar (I-J=,98868, $p < 0.05$) arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur. Evli olanların sözlü/nişanlı olanlara göre daha fazla kaygılı bağlanmaya sahip olduğu, sevgili/flört olanların evli ya da sözlü/nişanlı olanlara göre daha fazla kaçınmalı bağlanma stiline sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 18

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşadıkları Son Romantik İlişkinin Süresine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	1 Yıldan Az	91	4.13	1.124	3.955	.004*
	1-5 Yıl	77	3.77	1.164		
	6-10 Yıl	29	3.38	.958		
	11-15 Yıl	26	3.77	1.085		
	16 Yıl ve Üzeri	31	4.31	1.058		
YİYE Kaçınma	1 Yıldan Az	91	3.40	1.047	5.858	.000*
	1-5 Yıl	77	3.06	1.081		
	6-10 Yıl	29	2.50	.911		
	11-15 Yıl	26	2.82	.842		
	16 Yıl ve Üzeri	31	2.82	.772		
YİYE Toplam	1 Yıldan Az	91	3.77	.906	5.626	.000*
	1-5 Yıl	77	3.41	.930		
	6-10 Yıl	29	2.94	.772		
	11-15 Yıl	26	3.29	.808		
	16 Yıl ve Üzeri	31	3.56	.792		

* $p \leq 0.05$

Tablo 18’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşadıkları son romantik ilişki sürelerine göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin son romantik ilişki sürelerine göre bağlanma stillerine bakıldığında; kaygı alt boyutunda en yüksek puan 16 yıl ve üzeridir romantik ilişkisi süren (4.31 ± 1.058), en düşük puan 6-10 yıl arası romantik ilişkisi süren ($3.38 \pm .958$) bireyler olduğu ve bu konuda anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür ($F=3.955$; $p < 0.05$). Bağlanma stillerinden kaçınma alt boyutunda en yüksek puan 1 yıldan az süredir romantik ilişkisi süren (3.40 ± 1.047), en düşük puan 6-10 yıl arası romantik ilişkisi süren ($3.38 \pm .958$) bireyler olduğu ve bu konuda anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. ($F=5.858$; $p < 0.05$). YİYE toplam puanına göre ise yine en yüksek puan 1 yıldan az süredir romantik ilişkisi süren ($3.77 \pm .906$), en düşük puan 6-10 yıl arası romantik ilişkisi süren ($2.94 \pm .772$) bireyler olduğu ve bu konuda anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanmıştır ($F=5.626$; $p < 0.05$).

Tablo 19

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşadıkları Son Romantik İlişkinin Süresine Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları (N=254)

Değişkenler	(I) Romantik İlişki Süresi	(J) Romantik İlişki Süresi	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	Sh	P
YİYE Kaygı	1 Yıldan Az	1-5 Yıl	,36036	,17154	,356
		6-10 Yıl	,74803	,23623	,043*
		11-15 Yıl	,35958	,24635	,712
		16 Yıl ve Üzeri	-,17874	,23038	,963
	1-5 Yıl	1 Yıldan Az	-,36036	,17154	,356
		6-10 Yıl	,38767	,24136	,631
		11-15 Yıl	-,00078	,25128	1,000
		16 Yıl ve Üzeri	-,53910	,23564	,267
	6-10 Yıl	1 Yıldan Az	-,74803	,23623	,043*
		1-5 Yıl	-,38767	,24136	,631
		11-15 Yıl	-,38845	,29920	,793
		16 Yıl ve Üzeri	-,92677	,28619	,035*
11-15 Yıl	1 Yıldan Az	-,35958	,24635	,712	
	1-5 Yıl	,00078	,25128	1,000	
	6-10 Yıl	,38845	,29920	,793	
	16 Yıl ve Üzeri	-,53832	,29460	,504	
16 Yıl ve Üzeri	1 Yıldan Az	,17874	,23038	,963	
	1-5 Yıl	,53910	,23564	,267	
	6-10 Yıl	,92677	,28619	,035*	
		11-15 Yıl	,53832	,29460	,504
YİYE Kaçınma	1 Yıldan Az	1-5 Yıl	,34360	,15408	,293
		6-10 Yıl	,90398	,21219	,001*
		11-15 Yıl	,58516	,22127	,140
		16 Yıl ve Üzeri	,58703	,20693	,093
	1-5 Yıl	1 Yıldan Az	-,34360	,15408	,293
		6-10 Yıl	,56038	,21680	,157
		11-15 Yıl	,24156	,22570	,887
		16 Yıl ve Üzeri	,24343	,21166	,857
	6-10 Yıl	1 Yıldan Az	-,90398	,21219	,001*
		1-5 Yıl	-,56038	,21680	,157
		11-15 Yıl	-,31882	,26875	,843
		16 Yıl ve Üzeri	-,31696	,25706	,823
11-15 Yıl	1 Yıldan Az	-,58516	,22127	,140	
	1-5 Yıl	-,24156	,22570	,887	
	6-10 Yıl	,31882	,26875	,843	
		16 Yıl ve Üzeri	,00186	,26462	1,000

		1 Yıldan Az	-,58703	,20693	,093
	16 Yıl ve Üzeri	1-5 Yıl	-,24343	,21166	,857
		6-10 Yıl	,31696	,25706	,823
		11-15 Yıl	-,00186	,26462	1,000
		1-5 Yıl	,35198	,13581	,155
	1 Yıldan Az	6-10 Yıl	,82601	,18703	,001*
		11-15 Yıl	,47237	,19504	,213
		16 Yıl ve Üzeri	,20414	,18239	,869
		1 Yıldan Az	-,35198	,13581	,155
	1-5 Yıl	6-10 Yıl	,47403	,19109	,192
		11-15 Yıl	,12039	,19894	,985
		16 Yıl ve Üzeri	-,14784	,18656	,960
		1 Yıldan Az	-,82601	,18703	,001*
YİYE	6-10 Yıl	1-5 Yıl	-,47403	,19109	,192
Toplam		11-15 Yıl	-,35363	,23688	,694
		16 Yıl ve Üzeri	-,62186	,22658	,114
		1 Yıldan Az	-,47237	,19504	,213
	11-15 Yıl	1-5 Yıl	-,12039	,19894	,985
		6-10 Yıl	,35363	,23688	,694
		16 Yıl ve Üzeri	-,26823	,23324	,857
		1 Yıldan Az	-,20414	,18239	,869
	16 Yıl ve Üzeri	1-5 Yıl	,14784	,18656	,960
		6-10 Yıl	,62186	,22658	,114
		11-15 Yıl	,26823	,23324	,857

* $p \leq 0.05$

Tablo 19’da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşadıkları son romantik ilişkinin süresine göre bağlanma stilleri post hoc (scheffe) testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde; kaygılı bağlanma stilinde 1 yıldan az romantik ilişkisi sürenlerin 6-10 yıl sürenler ile ($I-J=,74803$, $p<0.05$), 6-10 yıl sürenlerin 16 yıl üzeri sürenler ile ($I-J=-,92677$, $p<0.05$) arasında, kaçınma stilinde 1 yıldan az romantik ilişkisi sürenlerin 6-10 yıl sürenler ile ($I-J=,90398$, $p<0.05$) arasında, YİYE toplam puanında ise 1 yıldan az romantik ilişkisi sürenlerin 6-10 yıl sürenler ile ($I-J=,82601$, $p<0.05$) arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. 1 yıldan az süre romantik ilişkisi sürenlerin 6-10 yıldır sürenlere göre, 16 yıl ve üzeridir romantik ilişkisi sürenlerin 6-10 yıldır sürenlere göre daha fazla kaygılı bağlanma stiline sahip oldukları, 1 yıldan az süre romantik ilişkisi sürenlerin 6-10 yıldır sürenlere göre daha fazla kaçınmalı bağlanmaya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 20

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşamış Oldukları Romantik İlişki Sayılarına Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	p
YİYE Kaygı	1	78	3.84	1.129	3.859	.022*
	2-3	104	3.76	1.103		
	4 +	72	4.22	1.135		
YİYE Kaçınma	1	78	3.10	1.041	.285	.752
	2-3	104	3.01	1.116		
	4 +	72	3.11	.897		
YİYE Toplam	1	78	3.47	.901	2.105	.124
	2-3	104	3.39	.931		
	4 +	72	3.67	.868		

*p≤0.05

Tablo 20’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşamış olduğu romantik ilişki sayılarına göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşamış olduğu romantik ilişki sayılarına göre bağlanma stillerine bakıldığında, kaygı alt boyutunda yüksekten düşüğe doğru sıralamak gerekirse; 4 ve üzeri ilişki (4.22 ± 1.135), 1 ilişki (3.84 ± 1.129), 2-3 ilişki (3.76 ± 1.103) şeklindedir. 4 ve üzeri romantik ilişki yaşayanların daha çok kaygılı bağlanma yaşadığı ve anlamlı bir farklılaşma olduğu anlaşılmıştır ($F=3.859$; $p<0.05$). Ancak kaçınma ($F=.285$; $p>0.05$) alt boyutu ve toplam ölçek puanlarına ($F=2.105$; $p>0.05$) bakıldığında psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşamış oldukları romantik ilişki sayısına göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Tablo 21

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşamış Oldukları Romantik İlişki Sayılarına Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları (N=254)

Değişkenler	(I) İlişki Sayısı	(J) İlişki Sayısı	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	Sh	p
	1	2-3	,07568	,16788	,903
		4 +	-,38450	,18317	,113
YİYE	2-3	1	-,07568	,16788	,903
Kaygı		4 +	-,46017	,17183	,029*
	4 +	1	,38450	,18317	,113
		2-3	,46017	,17183	,029*

* $p \leq 0.05$

Tablo 21’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşamış oldukları romantik ilişki sayılarına göre bağlanma stilleri post hoc (scheffe) testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde; 2 ve 3 kez romantik ilişkisi olanlar ile 4 ve daha fazla kez romantik ilişkisi olanlar arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur (I-J=.,46017, $p < 0.05$). 4 ve daha fazla romantik ilişki yaşayanların 2-3 kez romantik ilişki yaşayanlara göre daha fazla kaygılı bağlanmaya sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 22

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	p
YİYE Kaygı	Bir Profesyonel Yönlendirmesi	22	3.76	1.202	4.736	.003*
	Arkadaş ya da Bir Yakının Yönlendirmesi	54	3.50	1.132		
	Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	15	3.57	.876		
	Kendisinin İhtiyaç Duyması	163	4.11	1.106		
YİYE Kaçınma	Bir Profesyonel Yönlendirmesi	22	2.82	1.194	.787	.502
	Arkadaş ya da Bir Yakının Yönlendirmesi	54	3.18	.879		
	Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	15	2.90	1.337		
	Kendisinin İhtiyaç Duyması	163	3.07	1.028		
YİYE Toplam	Bir Profesyonel Yönlendirmesi	22	3.29	1.080	1.916	.127
	Arkadaş ya da Bir Yakının Yönlendirmesi	54	3.34	.802		
	Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	15	3.24	.977		
	Kendisinin İhtiyaç Duyması	163	3.59	.903		

* $p \leq 0.05$

Tablo 22’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kaygı alt boyutunda psikolojik yardım almak için kendisinin ihtiyaç duyması puanı (4.11 ± 1.106), bir profesyonel (3.76 ± 1.202), arkadaş ya da yakını (3.50 ± 1.132) veya romantik ilişki yaşadığı kişi yönlendirmesi ($3.57 \pm .876$) puanlarına göre daha yüksektir ve psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre bağlanma stillerinden kaygı boyutuna bakıldığında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür ($F=4.736$; $p < 0.05$). Ancak kaçınma ($F=.787$; $p > 0.05$) alt boyutu ve toplam ölçek puanlarına ($F=1.916$; $p > 0.05$) bakıldığında psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Tablo 23

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Bağlanma Stilleri Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları (N=254)

Değişkenler	(I) P. Yardım Alma Sebebi	(J) P. Yardım Alma Sebebi	Ortalamalar		
			Arası Fark (I-J)	Sh	p
YİYE Kaygı	Bir Profesyonel Yönlendirmesi	Arkadaş ya da Bir Yakının Yönlendirmesi	,25842	,28052	,838
	(Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	,18990	,37137	,967
		Kendisinin İhtiyaç Duyması Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	-,34582	,25191	,597
	Arkadaş ya da Bir Yakının Yönlendirmesi	Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	-,25842	,28052	,838
		Kendisinin İhtiyaç Duyması Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	-,06852	,32371	,998
		Kendisinin İhtiyaç Duyması Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	-,60424	,17414	,008*
	Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	Arkadaş ya da Bir Yakının Yönlendirmesi	-,18990	,37137	,967
		Kendisinin İhtiyaç Duyması Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	,06852	,32371	,998
		Kendisinin İhtiyaç Duyması Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	-,53572	,29925	,363
		Kendisinin İhtiyaç Duyması Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	,34582	,25191	,597
		Kendisinin İhtiyaç Duyması Bir Profesyonel Yönlendirmesi (Psikiyatrist ya da Başka Profesyonel)	,60424	,17414	,008*
		Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	,53572	,29925	,363

$p \leq 0.05$

Tablo 23'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre bağlanma stilleri post hoc (scheffe) testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kendisinin ihtiyaç duyarak psikolojik yardım almaya gitmesi ile arkadaşı ya da bir yakını tarafından yönlendirilmesi arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur (I-J=,60424, $p < 0.05$). Kendisi ihtiyaç duyarak psikolojik yardım hizmeti almaya başvuranların, arkadaş veya yakını tarafından yönlendirilenlere göre daha fazla kaygılı bağlanma stiline sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 24

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Durumlarına Göre Bağlanma Stilleri t Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	t	P
YİYE Kaygı	Evet	191	4.16	1.083	39.280	.000*
	Hayır	63	3.20	.966		
YİYE Kaçınma	Evet	191	3.12	1.013	2.243	.135
	Hayır	63	2.90	1.078		
YİYE Toplam	Evet	191	3.64	.899	21.842	.000*
	Hayır	63	3.05	.785		

* $p \leq 0.05$

Tablo 24'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stilleri t testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kendisini kıskanç olarak tanımlayanların (4.16 ± 1.083), kendisini kıskanç olarak tanımlamayanlara göre ($3.20 \pm .966$) daha fazla kaygılı bağlanma yaşadığı konusunda anlamlı bir farklılık görülmüştür ($t=39.280$; $p < 0.05$). Yine psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kendisini kıskanç olarak tanımlamayanların ($3.05 \pm .785$), kendisini kıskanç olarak tanımlayanlara göre ($3.64 \pm .899$) daha fazla güvenli bağlanma yaşadığı konusunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($t=21.842$; $p < 0.05$). Ancak kaçınma alt boyutu bakıldığında psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stillerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır ($F=2.243$; $p > 0.05$).

Tablo 25

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Düzeylerine Göre Bağlanma Stilleri ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

		N	Ort.	Ss.	F	P
YİYE Kaygı	Hiç Katılmıyorum	9	2.37	.727	9.971	.000*
	Katılmıyorum	24	3.09	1.011		
	Biraz Katılmıyorum	24	3.27	.965		
	Kararsızım/Fikrim Yok	58	4.02	1.038		
	Biraz Katılıyorum	67	4.05	1.093		
	Katılıyorum	33	4.26	.941		
	Tamamen Katılıyorum	39	4.31	1.072		
YİYE Kaçınma	Hiç Katılmıyorum	9	2.01	.588	2.614	.018*
	Katılmıyorum	24	2.74	1.173		
	Biraz Katılmıyorum	24	3.03	1.116		
	Kararsızım/Fikrim Yok	58	3.05	.905		
	Biraz Katılıyorum	67	3.06	1.066		
	Katılıyorum	33	3.27	1.043		
	Tamamen Katılıyorum	39	3.29	.943		
YİYE Toplam	Hiç Katılmıyorum	9	2.19	.442	7.750	.000*
	Katılmıyorum	24	2.92	.732		
	Biraz Katılmıyorum	24	3.16	.970		
	Kararsızım/Fikrim Yok	58	3.53	.778		
	Biraz Katılıyorum	67	3.60	.977		
	Katılıyorum	33	3.68	.823		
	Tamamen Katılıyorum	39	3.77	.740		

$p \leq 0.05$

Tablo 25'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık düzeylerine göre bağlanma stilleri ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık düzeylerine göre bağlanma stillerine bakıldığında; kaygı alt boyutunda en yüksek puan kıskanç olduğuna tamamen katılanlara (4.31 ± 1.072), en düşük puan kıskanç olduğuna hiç katılmayanlara ($2.37 \pm .727$) ait olduğu ve bu konuda anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür ($F=9.971$; $p < 0.05$). Bağlanma stillerinden kaçınma alt boyutunda en yüksek puan kıskanç olduğuna tamamen katılanlara ($3.29 \pm .943$), en düşük puan kıskanç olduğuna hiç katılmayanlara ($2.01 \pm .588$) ait olduğu ve bu konuda anlamlı bir farklılaşma olduğu

görülmüştür ($F=2.614$; $p<0.05$). YİYE toplam puanına göre ise yine en yüksek puan kıskanç olduğuna tamamen katılanlara ($3.77\pm.740$), en düşük puan kıskanç olduğuna hiç katılmayanlara ($2.19\pm.442$) ait olduğu ve bu konuda anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür ($F=7.750$; $p<0.05$). Romantik kıskanç olmadıklarını düşünenlerin güvenli bağlanma yaşadıkları anlaşılmıştır.

Tablo 26

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Cinsiyetlerine Göre Romantik Kıskançlıkları t Testi Sonuçları (N=254)

	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t	p
RKÖ Toplam	Kadın	161	5.33	1.371	.346	.730
	Erkek	93	5.26	1.339		

$p\leq 0.05$

Tablo 26’da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine göre romantik kıskançlıkları t testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ($t=.346$; $p>0.05$).

Tablo 27

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Yaşlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss	F	p
18-30	141	5.25	1.273	.262	.853
31-40	67	5.36	1.501		
41-50	33	5.45	1.540		
51-60	13	5.25	1.030		

$p\leq 0.05$

Tablo 27’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşlarına göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşlarına göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır ($F=.262$; $p>0.05$).

Tablo 28

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Eğitim Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	F	p
İlkokul	5	5.53	1.807		
Ortaokul	15	5.83	1.097		
Lise	60	5.62	.818	2.208	.069
Lisans	149	5.11	1.540		
Yüksek Lisans/Doktora	25	5.33	1.105		

$p \leq 0.05$

Tablo 28’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin eğitim durumlarına göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin eğitim durumlarına göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F=2.208$; $p>0.05$).

Tablo 29

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	F	P
İlkokul	132	5.45	1.342		
Ortaokul	61	5.20	1.232		
Lise	43	5.19	1.459	1.780	.133
Lisans	17	5.00	1.510		
Yüksek Lisans/Doktora	1	2.60	.904		

$p \leq 0.05$

Tablo 29’da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin annelerinin eğitim durumlarına göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin annelerinin eğitim durumlarına göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ($F=1.780$; $p>0.05$).

Tablo 30

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	F	p
İlkokul	112	5.34	1.318		
Ortaokul	32	5.58	1.125		
Lise	63	5.07	1.564	.855	.492
Lisans	45	5.35	1.292		
Yüksek Lisans/Doktora	2	4.97	1.506		

$p \leq 0.05$

Tablo 30'da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin babalarının eğitim durumlarına göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin babalarının eğitim durumlarına göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ($F=.855$; $p>0.05$).

Tablo 31

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Ebeveynlerinin Medeni ve Yaşam Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	F	p
Evli ve Her İkisi de Sağ	189	5.27	1.375		
Anne Vefat, Baba Sağ	5	5.86	.434		
Anne Sağ, Baba Vefat	20	5.15	1.605	.464	.762
Anne-Baba Vefat	16	5.55	.635		
Anne-Baba Ayrı/Boşanmış	24	5.41	1.488		

$p \leq 0.05$

Tablo 31'de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ($F=.464$; $p>0.05$).

Tablo 32

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Türlerine Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (n=254)

	N	Ort.	Ss.	F	P
Evli	114	5.50	1.267		
Sözlü/Nişanlı	10	5.09	2.137	2.308	.102
Sevgili/Flört	130	5.14	1.349		

$p \leq 0.05$

Tablo 32’de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki türlerine göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki türlerine göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır (F=2.308; $p > 0.05$).

Tablo 33

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Sürelerine Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	F	P
1 Yıldan Az	91	5.11	1.259		
1-5 Yıl	77	5.35	1.458		
6-10 Yıl	29	5.50	1.233	1.063	.375
11-15 Yıl	26	5.26	1.785		
16 Yıl ve Üzeri	31	5.61	1.022		

$p \leq 0.05$

Tablo 33’te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki sürelerine göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki sürelerine göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır (F=1.063; $p > 0.05$).

Tablo 34

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Sayılarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	F	P
1	78	5.54	1.290		
2-3	104	5.36	1.454	3.759	.025*
4 +	72	4.96	1.223		

$p \leq 0.05$

Tablo 34'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşadıkları romantik ilişki sayılarına göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşadıkları romantik ilişki sayılarına göre 1 ilişkisi olanların (5.54 ± 1.290), 2- 3 ilişkisi (5.36 ± 1.454) ve 4+ ilişkisi (4.96 ± 1.223) olanlara göre daha fazla romantik kıskançlık yaşadığı görülmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanmıştır ($F=3.759$; $p < 0.05$).

Tablo 35

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişki Sayılarına Göre Romantik Kıskançlıkları Post Hoc (Scheffe) Testi Sonuçları (N=254)

(I) İlişki Sayısı	(J) İlişki Sayısı	Ortalamalar Arası Fark (I-J)	Sh	P
1	2-3	,18158	,20112	,666
	4 +	,58770	,21944	,029*
2-3	1	-,18158	,20112	,666
	4 +	,40612	,20585	,145
4 +	1	-,58770*	,21944	,029*
	2-3	-,40612	,20585	,145

$p \leq 0.05$

Tablo 35'te psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki sayılarına göre romantik kıskançlıkları post hoc (scheffe) testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde; 1 kez romantik ilişki yaşayan ile 4 ve daha fazla romantik ilişki yaşayanlar arasında anlamlı bir farklılaşma görülmektedir ($I-J=,58770$, $p < 0.05$). 1 kez romantik ilişki yaşayan kişilerin 4 ve daha fazla romantik ilişki yaşayanlara göre daha fazla kıskanç olduğu bulunmuştur.

Tablo 36

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Psikolojik Yardım Alma Sebeplerine Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	F	p
Bir Profesyonel Yönlendirmesi	22	5.05	1.357	.791	.500
Arkadaş ya da Bir Yakının Yönlendirmesi	54	5.13	1.554		
Romantik İlişkisi Olan Kişinin Yönlendirmesi	15	5.46	1.339		
Kendisinin İhtiyaç Duyması	163	5.38	1.290		

$p \leq 0.05$

Tablo 36'da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre romantik kıskançlıkları ANOVA testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı anlaşılmıştır ($F=.791$; $p>0.05$).

Tablo 37

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik Kıskançlık Durumlarına Göre Romantik Kıskançlıkları ANOVA Testi Sonuçları (N=254)

	N	Ort.	Ss.	t	P
Evet	191	5.62	1.088	48.371	.000*
Hayır	63	4.36	1.636		

$p \leq 0.05$

Tablo 37'de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık durumlarına göre romantik kıskançlıkları t testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskanç olduklarını düşünenlerin (5.62 ± 1.088), romantik kıskanç olduğunu düşünmeyenlere (4.36 ± 1.636) göre daha fazla romantik kıskançlık yaşadığı görülmektedir ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu saptanmıştır ($F=48.371$; $p<0.05$).

Tablo 38

Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Bağlanma Stilleri ile Romantik Kıskançlık Düzeyleri Arasındaki İlişki (N=254)

		YİYE Kaygı	YİYE Kaçınma	YİYE Toplam
	r	,369*	,038	,252*
RKÖ Toplam	p	,000	,551	,000
	N	254	254	254

$p \leq 0.05$

Tablo 38'de psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişki pearson korelasyon testi sonuçları aktarılmıştır. Tablo incelendiğinde; psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kaygılı bağlanma ($r=.369$; $p<0.05$), YİYE toplam puanına ($F=.252$; $p<0.05$) göre istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, ancak kaçınmalı bağlanma ($r=.038$; $p>0.05$) alt ölçeğine göre anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık düzeylerinin artması kaygılı bağlanma düzeylerini arttırmaktadır.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu bölümde romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ve romantik kıskançlıkla ilgili çalışmalardan edinilen bulgular ile yapılan araştırmanın bulguları birlikte tartışılacaktır.

Scharfe ve Bartholomew (1994)'in yaptığı çalışmada romantik ilişki yaşayan kadınların erkeklere göre daha fazla kaçınmalı bağlanma stiline sahip oldukları tespit edilmiştir. Yine Schmitt ve arkadaşları (2003)'nın yaptığı bir başka çalışmada kadınların erkeklere göre daha kaçınmalı bağlanma geliştirdikleri bulunmuştur. Ancak Soğancı (2017) ile Güldür (2020)'e göre ise cinsiyet ile kaygılı-kaçınmalı bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı saptanmıştır. Bu çalışmada da diğer çalışmalara benzer şekilde psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Güldür (2020) kaygılı bağlanma stili yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini bulmuştur. Yapılan bu çalışmada 25 yaş altı ve 41 yaş üstü katılımcıların kaygılı bağlanma puanları daha yüksek bulunmuştur. Ancak kaçınmalı bağlanma stili yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu çalışmada 31-50 yaş aralığındaki orta yetişkinlerin 30 yaş altı genç ve 50 yaş üstü yetişkinlere göre daha az kaygılı ve kaçınmalı bağlanma stiline sahip oldukları, en fazla kaygılı bağlanma yaşayan grubun 51-60 yaş yaşlarındaki yetişkinler olduğu, yine en fazla kaçınmalı bağlanma yaşayan grubun 18-30 yaş aralığındaki genç yetişkinler olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada yapılan çalışmalara paralel şekilde yaş ile kaygı ve kaçınmalı bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur.

Soğancı (2017) ve Güldür (2020), romantik ilişkisi olan bireylerin eğitim düzeyleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını saptamıştır. Bu çalışmada

da benzer şekilde psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kendisi ile ebeveynlerinin eğitim durumları ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Sümer (2017), romantik ilişki türü nişanlı olanların evlilere göre daha fazla kaygılı bağlanma yaşamakta olduğunu, Güldür (2020), romantik ilişki türü sevgili, nişanlı olanlara göre daha fazla kaçınmalı bağlanma yaşamakta olduğunu tespit etmiştir. Baltacıoğlu (2016) ise bağlanma stilleri ile romantik ilişki türü arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmadığını saptamıştır. Bu çalışmada da psikolojik yardım hizmeti alan kişilerden sevgili/flört şeklinde romantik ilişkisi olanların evli ve sözlü /nişanlı olanlara göre daha fazla güvensiz bağlanma yaşadıkları tespit edilmiştir. Sözlü, nişanlı ve evli olanların (resmiyet kazanmış) sevgili/flört yaşayanlara göre daha güvenli bağlanma yaşadığı görülmüştür. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin anne-babalarının medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stillerine bakıldığında anne-babasının birinin veya ikisinin vefat etmiş olması ya da ayrılmış veya boşanmış olması kaygılı bağlanma stilini anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Anne-babası birlikte ve sağ olanlar daha az kaygılı bağlanma stiline sahiptir.

Güldür (2020)'ün yaptığı araştırmada romantik ilişki süresine göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Romantik ilişki sayısı arttıkça kaygılı ve kaçınmalı bağlanma stilleri eğilimi düşmektedir. Romantik ilişkisi 0-5 ay arası olanlar daha fazla süredir romantik ilişkisi olanlara göre daha fazla kaçınmalı bağlanma stiline sahiptir. Sümer (2017)'e göre kaygılı ve kaçınmalı bağlanma stillerini eğiliminin azaltması romantik ilişki süresi artmasına bağlıdır. Bu çalışmada ise psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin son romantik ilişki sürelerine göre bağlanma stillerine bakıldığında 1 yıldan az ve 16 yıldan fazla süredir romantik ilişkisi olanların güvensiz bağlanma stillerine sahip olduğu anlaşılmıştır. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşamış olduğu romantik ilişki sayılarına göre bağlanma stillerine bakıldığında, 4 ve üzeri ilişki yaşamış kişilerin kaygılı bağlanma stiline sahip olduğu görülmüştür.

Bunların yanı sıra bu çalışmada psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kaygılı bağlanma stiline sahip olanların psikolojik yardım almak için kendilerinin ihtiyaç görüp başvurduğu anlaşılmıştır.

Romantik kıskançlıkla ilgili çalışmalara bakıldığında; cinsiyet, medeni durum değişkenlerine göre anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır (Çimen, 2007; Houser, 2009; Zeytinoğlu, 2012; Akça, 2014). Bazı çalışmalarda ise medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma görülmüştür. Evli olanların bekarlara göre daha fazla kıskanç olduğu bulunmuştur (Demirtaş ve Dönmez, 2006; Sümer, 2017). Bu çalışmada ise psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, kendi ve ebeveynlerinin eğitim durumlarına, ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına, romantik ilişki türlerine, romantik ilişki sürelerine, psikolojik yardım alma sebeplerine göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ve romantik kıskançlıkla ilgili çalışmalarda (Hazan ve Shaver, 1987; Sharpsteen ve Kirkpatrick, 1997; Knobloch vd., 2001; Guerrero, 1998; Karakurt, 2001; Çapkın, 2012; Arslan, 2015; Yeter, 2016; Sümer, 2017; Güldür, 2020) bağlanma ve kıskançlığın ilişkiyi sürdürmede etkili bir araç olduğu kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip olanların daha fazla romantik kıskanç olduğu anlaşılmıştır. Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık arasında bu şekilde benzerlikler olduğu gibi farklılıklarda vardır. Hazan ve Shaver (1987)'in çalışmasında romantik ilişkilerde kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip katılımcılarda kaçınılmalı bağlanma stiline sahip katılımcılara göre daha fazla romantik kıskançlık yaşamakta olduğu bulunmuştur.

Knobloch ve arkadaşları (2001) çalışmasında, kaygılı bağlanma stiliyle romantik kıskançlık arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır. Guerrero (1998) çalışmasında; bağlanma stilleri ile romantik kıskançlığın ilişki olduğu, negatif-olumsuz benlik algısına sahip katılımcıların daha fazla kıskançlık yaşadıkları sonucuna varmıştır. Karakurt (2001)'un 306 üniversite öğrencisi üzerine yaptığı romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık ilişkisi araştırdığı çalışmada; kaygılı bağlanma stiline sahip kişilerin güvenli bağlanma stiline sahip kişilere göre daha çok davranışsal kıskançlık yaşadığı, saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerde güvenli bağlanma stiline bağlı kişilere göre daha fazla yetersizlik ve negatif duygular yaşadığı bulunmuştur. Çapkın (2012), çalışmasında evlilerin bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumlarıyla kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi 99 katılımcı üzerinde incelemiş ve bağlanma stilleri ile kıskançlık arasında; kaygılı

bağlanma ile kıskançlığın bilişsel alt boyutu arasında anlamlı ilişki ulaşılmıştır. Arslan (2015), çeşitli ilişki ve bireysel farklılıkların romantik kıskançlık üzerinde etkisini 366 katılımcı üzerinde incelediği çalışmasında; romantik kıskançlık düzeyinin kaygılı ve saplantılı bağlanma stiline sahip olanlarda daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yeter (2016), yakın ilişki içinde olanların bağlanma stilleriyle kıskançlık ve temel psikolojik ihtiyaçlar arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında; güvenli bağlanma stili ile romantik kıskançlık arasında negatif yönde bir ilişki olduğu sonucu olduğuna ve saplantılı bağlanma stiline sahip katılımcılarda daha yüksek romantik kıskançlık düzeyi olduğu bulgusuna erişmiştir. Sümer (2017), 460 katılımcı ile gerçekleştirdiği çalışmasında kıskançlığın kaygılı bağlanma stili arttıkça arttığını; kaçınmalı bağlanma stili arttıkça azaldığını tespit etmiştir. Güldür (2020)'ün 416 katılımcı ile yaptığı çalışmasında romantik ilişkiyle bağlanma stiline ilişkisi incelendiğinde kaçınmalı bağlanma stili düzeyinin romantik ilişkiye olumsuz yönde etki ettiği görülmüştür.

Bu çalışmada ise psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kendisini kıskanç olarak tanımlayanların, kendisini kıskanç olarak tanımlamayanlara göre daha fazla kaygılı bağlanma yaşadığı konusunda anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yine psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kendisini kıskanç olarak tanımlamayanların, kendisini kıskanç olarak tanımlayanlara göre daha fazla güvenli bağlanma yaşadığı konusunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Romantik kıskanç olmadıklarını düşünenlerin güvenli bağlanma yaşadıkları anlaşılmıştır. Çalışmaya katılanların romantik kıskançlık düzeyleri oldukça yüksektir. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki sayıları ile romantik kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Sadece 1 kez romantik ilişkisi olanların daha fazla ilişkisi olanlara göre daha fazla kıskanç olduğu söylenebilmektedir. Ayrıca psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlıkla ilgili görüşleri ile romantik kıskançlık düzeyleri örtüşmektedir. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlıklarının kaygılı, kaçınmalı ve toplam bağlanma stilleri üzerinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Romantik kıskançlık düzeyi yüksek olanların daha yüksek kaygılı ve kaçınmalı bağlanma yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık düzeylerinin artması kaygılı bağlanma düzeylerini arttırmakta olduğu görülmüştür.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Bu çalışmada Manisa’da yaşayan, romantik ilişkisi olan psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin bağlanma stilleri ile romantik kıskançlıkları düzeyleri incelenmiştir. Çalışma ile psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin demografik bilgileri, bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık tetikleyicileri hakkında bilgi sahibi olunmuştur. Araştırma sonuçlarına bakıldığında; bağlanma stilleri kaygılı ve kaçınan olduğu, romantik kıskançlık düzeyi ortalamasının üzerinde olduğu görülmüştür. Bireyler psikolojik yardım hizmeti almaya gitmek için kendilerinin ihtiyaç duyduklarını ifade etmiştir.

Çalışmada 31-50 yaş aralığındaki orta yetişkinlerin 30 yaş altı genç ve 50 yaş üstü yetişkinlere göre daha az kaygılı ve kaçınan bağlanma yaşadıkları, en fazla kaygılı bağlanma yaşayan grubun 51-60 yaş yaşlarındaki yetişkinler olduğu, yine en fazla kaçınmalı bağlanma yaşayan grubun 18-30 yaş aralığındaki genç yetişkinler olduğu saptanmıştır. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin anne-babalarının medeni ve yaşam durumlarına göre bağlanma stillerine bakıldığında anne-babasının birinin veya ikisinin vefat etmiş olması ya da ayrılmış veya boşanmış olması bağlanma stillerini anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Anne-babası birlikte ve sağ olanlar daha az kaygılı bağlanma stiline sahiptir. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetleri, kendisi ile ebeveynlerinin eğitim durumları ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerden sevgili/flört şeklinde romantik ilişkisi olanların evli ve sözlü /nişanlı olanlara göre daha fazla kaygılı ve kaçınan bağlanma yaşadıkları tespit edilmiştir. Sözlü, nişanlı ve evli olanların (resmiyet kazanmış)

sevgili/flört yaşayanlara göre daha az kaygılı ve kaçınan bağlanma yaşadığı görülmüştür. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin son romantik ilişki sürelerine göre bağlanma stillerine bakıldığında 1 yıldan az ve 16 yıldan fazla süredir romantik ilişkisi olanların kaygılı bağlanma stillerine sahip olduğu anlaşılmıştır. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin yaşamış olduğu romantik ilişki sayılarına göre bağlanma stillerine bakıldığında, 4 ve üzeri ilişki yaşamış kişilerin kaygılı bağlanma stiline sahip olduğu görülmüştür.

Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin psikolojik yardım alma sebeplerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kaygılı bağlanma stiline sahip olanların psikolojik yardım almak için kendilerinin ihtiyaç görüp başvurduğu görülmüştür. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kendisini kıskanç olarak tanımlayanların, kendisini kıskanç olarak tanımlamayanlara göre daha fazla kaygılı bağlanma yaşadığı konusunda anlamlı bir farklılık görülmüştür. Yine psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin kıskanç olup olmadıklarına ilişkin görüşlerine göre bağlanma stillerine bakıldığında, kendisini kıskanç olarak tanımlamayanların, kendisini kıskanç olarak tanımlayanlara göre daha az kaygılı ve kaçınan bağlanma yaşadığı konusunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Romantik kıskanç olmadıklarını düşünenlerin kaygılı ve kaçınan bağlanma sorunları yaşamayacağı değerlendirilmektedir. Çalışmaya katılanların romantik kıskançlık düzeyleri oldukça yüksektir. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik ilişki sayıları ile romantik kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Sadece 1 kez romantik ilişkisi olanların daha fazla ilişkisi olanlara göre daha fazla kıskanç olduğu söylenebilmektedir. Ancak psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, kendi ve ebeveynlerinin eğitim durumlarına, ebeveynlerinin medeni ve yaşam durumlarına, romantik ilişki türlerine, romantik ilişki sürelerine, psikolojik yardım alma sebeplerine göre romantik kıskançlıkları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançla ilgili görüşleri ile romantik kıskançlık düzeyleri örtüşmektedir. Psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlıkları kaygılı, kaçınmalı ve toplam bağlanma stilleri üzerinde anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Romantik kıskançlık düzeyi yüksek olanların daha yüksek kaygılı ve kaçınmalı bağlanma yaşadıkları görülmüştür. Ayrıca psikolojik yardım

hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık düzeylerinin artması kaygılı bağlanma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, kaygılı bağlanma stiline sahip olanların daha fazla romantik kıskanç bireyler olduğu görülmüştür.

6.2 Öneriler

6.2.1 Akademisyenlere Öneriler

Çalışmamızın literatürü, bulguları, tartışması ve sonuçları doğrultusunda akademisyenlere yönelik bazı önerilere yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir:

- Çalışmada demografik özelliklerin çoğunluğu ile bağlanma stilleri ve romantik kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Bunun sebebinin cinsiyet, eğitim gibi demografik özelliklerin dağılımlarının farkının yüksek olduğu değerlendirilmektedir. Bu sebeple yeniden bir başka çalışma yapılması halinde örneklem seçimi noktasında gruplar arasındaki dağılımın birbirine yakın olmasının sonuçlara yansiyabileceği değerlendirilmektedir.
- Romantik ilişki yaşayan psikolojik yardım hizmeti alan kişiler üzerinde yapılan bağlanma stilleri ve romantik kıskançlık düzeyleri kültürel farklılıklara göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu sebeple Manisa ili içinde yapılan araştırma ülke genelinde diğer bölgelerde yapılması halinde kültürel farklılıklar da görülecektir.
- Romantik kıskançlık konusunda ulusal yayınların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Romantik kıskançlık ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılmış olmasına rağmen Türk kültürüne uyumsuz birçok maddenin yer aldığı, bu sebeple romantik kıskançlık düzeylerinin yüksek puanlarının sebebinin de bu uyumsuzluk olabileceği değerlendirilmektedir.
- Romantik kıskançlık ve bağlanma stilleriyle ilgili bu zamana kadar yapılan kesitsel çalışmaların dışında süreci daha detaylı görebilmek adına boylamsal çalışmaların yapılması gerekmektedir.

6.2.1 Klinisyenlere Öneriler

Çalışmamızın literatürü, bulguları, tartışması ve sonuçları doğrultusunda klinisyenlere yönelik bazı önerilere yer verilmiştir. Bunlar şu şekildedir:

- Çalışma sonuçlarına göre psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin romantik kıskançlık ile kaygılı bağlanma stili arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu da kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin daha fazla romantik kıskanç olduğu anlamına gelmektedir. Özellikle aile, eş ile ilgili problemlerle psikolojik danışmaya başvuran bireylerin bağlanma stillerine ilişkin kısa envanterlerle bağlanma stili bulunup, bunun üzerinden psikolojik danışmanlık sürecini planlamanın faydalı olacağı değerlendirilmektedir.
- 18-30 ile 51-60 yaşlarındaki kişilerin kaygılı bağlanma stilleri daha fazla olduğu ve buna bağlı olarak daha fazla romantik kıskançlık yaşadıkları görülmüştür. Bu sürecin kişilerin romantik ilişki yaşadığı partnerden çok kendisiyle, öz saygılarıyla ilgili olabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle özellikle 18-30 ile 51-60 yaşlarındaki psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin öz saygılarını destekleyici motivasyonel görüşmelerin yapılması gerekmektedir.
- Çalışma sonuçlarında psikolojik yardım hizmeti alan kişilerin hemen hemen hepsinin romantik kıskançlık düzeyleri oldukça yüksek çıkmıştır. Bunun sebebinin ise kültürel özelliklerle ilgili olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple verilen psikolojik yardım hizmeti sürecinde danışanların kültürel özelliklerinin öncelikle tespit edilmesi gerektiği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Açık, Ö. (2008). *Evlilik Uyumu Ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Adams, S. (2012). *Jealousy in Romantic Relationships, Self-Esteem And Ego Defenses*. (Unpublished Doctoral Thesis). Melbourne: Victoria University.
- Aikins, J. W., Howes, C., & Hamilton, C. (2009). Attachment Stability and the Emergence of Unresolved Representations During Adolescence, *Attachment & Human Development*, Vol.11, no.5, pp. 491-512.
- Akça, M. Ş. (2014). *Üniversite öğrencilerinde romantik kıskançlık ve empatik eğilim arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi.
- Akın, A., Süler, M., Eker, H. ve Anlı, G. (2015). Romantik ilişkilerde algılanan değişim ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 3(2), ss.112-122.
- Alpay, A. (2009). *Yakın ilişkilerde bağışlama: Bağışlamanın; bağlanma, benlik saygısı, empati ve kıskançlık değişkenleri yönünden incelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Arslan, S. (2015). *Adult attachment, stage of threat, and romantic jealousy in relation to psychopathological symptoms: Importance of personal characteristics and quality of relationship*, (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Ankara.
- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik İlişkiler ve Aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4(4): ss.520-546.
- Bakırcıoğlu, R. (2012). *Ansiklopedik Eğitim ve Psikoloji Sözlüğü* (1. b.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Baltacıoğlu, S. (2016). *Genç yetişkinlerin bağlanma stillerinin, yakın ilişkilerindeki*

psikolojik eğilimlerinin ve ilişki inançlarının incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

- Barelds, D. P., and Barelds-Dijkstra, P. (2007). Relations between different types of jealousy and self and partner perceptions of relationship quality. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 14(3), 176-188.
- Beck, U., and Beck-Gernsheim, E. (2018). *The Normal Chaos Of Love*. John Wiley & Sons.
- Ben-Ze'ev, A. (2010). Jealousy and Romantic Love. In Hart, S.L. & Legerstee, M. (Eds.) *Handbook of jealousy: Theory, Research, And Multidisciplinary Approaches*, pp.40-54. USA: Wiley-Blackwell
- Bevan, J. L. (2015). Jealousy In Interpersonal Communication. *The International Encyclopedia of Interpersonal Communication*, 1–9. doi:10.1002/9781118540190.wbeic214
- Bildik, T. ve Özbaran, B. (2006). Bağlanmanın Nörobiyolojisi, *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 13: ss.137-144.
- Blévis, J. J. (2010). La possibilité du sujet. *Che vuoi?*, (2), pp.97-104.
- Blévis, M. and Heal, O. (2009). *Jealousy: True Stories Of Love's Favorite Decoy*. Other PressLlc.
- Bowlby, J. (2013). *Bağlanma*. (T. V. Soylu, Çev.) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Buss, D. M. (2000). The Dangerous Passion: Why Jealousy Is A Necessary As.
- Clanton, G. (2006). Jealousy And Envy. In *Handbook of the Sociology of Emotions*. Boston, MA: Springer, 410-442.
- Collins, N. L., & Feeney, B. C. (2004). Working Models of Attachment Shape Perceptions of Social Support:Evidence From Experimental and Observational Studies, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol.87, pp. 363-383.

- Collins, A., & van Dulmen, M. (2006). Friendships and Romance in Emerging Adulthood: Assessing Distinctiveness in Close Relationships.
- Crain, W. (2014). *Theories of Development: Concepts and Applications* (6 b.). USA: Pearson.
- Crowe, M. ve Wylie, K. (2017). *Çiftlerde yaşanan ilişki sorunları*. İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
- Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik Kıskançlığın Bağlanma Stilleri, Benlik Saygısı, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Doyumu Açısından Yordanması. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi* 34-1 (2014) ss.1-22.
- Çalışır, M. (2009). Yetişkin Bağlanma Kuramı ve Duygulanım Düzenleme Stratejilerinin Depresyonla İlişkisi, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, Vol.1, ss. 240-255.
- Çapkın, F. (2012). *Romantik Kıskançlığın Bağlanma Stilleri, Benlik Saygısı, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Doyumu Açısından Yordanması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Çimen, Ş. E. (2007). *Görücü usulü ve anlaşarak evlenen bireylerin çeşitli sosyal, psikolojik faktörler yönünden karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dağ, İ. & Gülüm, İ. V. (2013). Yetişkin Bağlanma Örüntüleri İle Psikopatoloji Belirtileri Arasındaki İlişkide Bilişsel Özelliklerin Aracı Rolü: Bilişsel Esneklik, *Türk Psikiyatri Dergisi*, Vol.24, no.4, ss. 240-247.
- Davidovitz, R., Mikulincer, M., Shaver, P. R., Izsak, R., & Popper, M. (2007). Leaders As Attachment Figures: Leaders' Attachment Orientations Predict Leadership-Related Mental Representations And Followers' Performance And Mental Health. *Journal of Personality and social Psychology*, 93(4), 632.
- Davila, J., Steinberg, S. J., Kachadourian, L., Cobb, R., ve Fincham, F. (2004). Romantic Involvement and Depressive Symptoms in Early and Late Adolescence: The Role of a Preoccupied Relational Style, *Personal*

Relationships, Vol.11, pp. 161-178.

De Almeida, T. ve Schlösser, A. (2014). Romantic Jealousy And Love Infidelity Correlations. *Current Urban Studies*, 2(03), 212-219.

Demirtaş, H. A. (2004). *Yakın İlişkilerde Kıskançlık: Bireysel, İlişkisel Ve Durumsal Değişkenler*, (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Demirtaş, M. A. (2008). Duygusal ve Cinsel Kıskançlık Açısından Temel Cinsiyet Farklılıkları: Evrimsel Yaklaşım ve Süregelen Tartışmalar. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(3), 300-309.

Deutsch, C. J. (2006). *Relative Mate Value, Irrational Beliefs, And Romantic Jealousy*, (Unpublished Doctoral Dissertation). Lakehead University .<http://knowledgecommons.lakeheadu.ca>

Dokur, M. ve Profeta, Y. (2006). *Aile ve Çift Terapisi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Durmaz, H. (2016). *Beliren Yetişkinlikte Aşk Stillerinin Kişilik, Bağlanma Ve Bazı Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Sivas.

Erişti, A. (2010). *Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Eroğlu, M. (2020). *Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Bağlanma Stilleri, Kimlik Statüleri ve Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Eryılmaz, A. ve Atak, H. (2010). Beliren yetişkinlik döneminde özsaygı, cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rollerine göre romantik yakınlığı başlatmanın incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), ss. 587-600.

Fisher, H. E. (2006). *Broken Hearts: The Nature and Risks of Romantic Rejection*.

- Fraley, R. C., Waller, N. G. ve Brennan, K. A. (2000). An Item Response Theory Analysis Of Self-Report Measures Of Adult Attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 350-365.
- Fuhrman, R. W., Flannagan, D., & Matamoros, M. (2009). Behavior Expectations In Cross-Sex Friendships, Same-Sex Friendships, And Romantic Relationships. *Personal Relationships*, 16(4), pp.575-596.
- Gazioğlu, E. (2015). *Bağlanma Stilleri Algılanan Sosyal Destek Benlik Saygısı ve Kişilik Özellikleri Bakımından Ergenlerin Stresle Başa Çıkma Tarzları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Girgin, B. (2018). *Çatalca'da Yaşayan Evli Bireylerin Bağlanma Stilleri, Romantik Kıskançlık Düeyi ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Gray, J. (2018). *Erkekler Mars'tan kadınlar Venüs'ten*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Gottman, J., & Silver, N. (2014). *Aşk nasıl sürdürülür?* İstanbul: Varlık Yayınları.
- Gonzaga, G. C., Keltner, D., Londahl, E. A., and Smith, M. D. (2001). Love And The Commitment Problem In Romantic Relations And Friendship. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 81(2), 247.
- Guerrero, L. K. (1998). Attachment-Style Differences In The Experience And Expression Of Romantic Jealousy. *Personal Relationships*, 5, 273–291.
- Güldür, M. (2020). *Romantik Kıskançlık Ve Bağlanma Stillерinin Romantik İlişkilerle İlişkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güngör, D. (2000). *Bağlanma Stillерinin Ve Zihinsel Modellerin Kuşaklararası Aktarımında Anababalık Stillерinin Rolü*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güngör-Houser, A. (2009). *The Effect Of Tendency Of Conflict In Communication, Level Of Romantic Jealousy And Emotional Intelligence On The Marriage*

- Satisfaction Of Spouses*, (Unpublished Doctoral Dissertation). Ankara University, Ankara.
- Hendrick, S. S. (2016). *Yakın İlişkiler Psikolojisi*. A. Dönmez ve A. Büyükahin (Ed.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Harris, C. R., and Darby, R. S. (2010). *Jealousy in Adulthood. Textbook of Female Sexual Dysfunction*, pp.1-7.
- Hatfield, E. and Rapson, R. L. (2006). Love and Passion. *Textbook of Female Sexual Dysfunction*, pp.93-97.
- Hayta, M.K. ve Algın, O. (2013). *Aşk ve flört kısırcasında ergen*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Hazan, C. and Shaver, P. R. (1994). Attachment As An Organizational Framework For Research On Close Relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1), pp.1-22.
- Houser, A. G. (2009). *Evli Bireylerin Sahip Oldukları İletişim Çatışması Türü, Romantik Kıskançlık Ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin Evlilik Doyumları Üzerine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- İmamoğlu, S. (2008). *Genç Yetişkinlikte Kişilerarası İlişkilerin Cinsiyet, Cinsiyet Roller ve Yalnızlık Algısı Açısından İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- İnanç, B. Y. ve Yerlikaya, E. E. (2009). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.
- İnce, M. (2009). *Erken Dönem Çocukluk Deneyimlerinin Hangi Yönleri Romantik Kıskançlığı Öngörür? Ebeveyn Davranışı, Kardeş Kıskançlığı ve Yetişkin Bağlanma Stillerinin Yetişkin Romantik Kıskançlığına Etkileri Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Jones, J. D., Fraley, R. C., Ehrlich, K. B., Stern, J. A., Lejuez, C. W., Shaver, P. R., ve Cassidy, J. (2018). Stability of Attachment Style in Adolescence: An

Empirical Test of Alternative Developmental Processes, *Child Development*, Vol.89, no.3, pp. 871-880.

Karabulut, C. C. (2019). *Yetişkin Bireylerin Bağlanma Stilleri ve Anne-Baba Çatışmasının Aleksitimi Üzerindeki Yordayıcı Rolü ve Anne-Baba Aldatmasının Düzenleyici Etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

Karakurt, G. (2001). *The Impact Of Adult Attachment Styles On Romantic Jealousy*, (Unpublished Doctoral Dissertation). Middle Technical University, Ankara, Turkey.

Karandashev, V. (2015). A Cultural Perspective On Romantic Love. *Online Readings in Psychology and Culture*, 5(4), s.2.

Karaosmanoğlu, A., Şaşıoğlu, M. ve Azizerli, N. (2016). *İlişkiler (başlatmak – sürdürmek – bitirmek)*. İstanbul: Psikonet Yayıncılık.

Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemi, 28. Edition. Ankara, Turkey: Nobel Akademi Yayıncılık.

Kesebir, S., Kavzoğlu, S. Ö., ve Üstündağ, M. F. (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(2), 321-342.

Knobloch, L. K., Solomon, D. H. ve Cruz, M. G. (2001). The Role Of Relationship Development And Attachment In The Experience Of Romantic Jealousy. *Personal Relationships*, 8(2), 205–224.

Korkut, Ş. (2012). *Lise Öğrencilerinde Çocukluk Örselenme Yaşantıları ve Öfke İfade Biçimleri ile Benlik Saygısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Marazziti, D., Consoli, G., Albanese, F., Laquidara, E., Baroni, S., ve Dell’Osso, M. C. (2010). Romantic Attachment and Subtypes/Dimensions Of Jealousy. *Clinical Practice And Epidemiology In Mental Health: CP & EMH*, 6, pp.53.

- Miga, E. M., Hare, A., Allen, J. P., & Manning, N. (2010). The relation of insecure attachment states of mind and romantic attachment styles to adolescent aggression in romantic relationships. *Attachment & human development*, 12(5), pp.463-481.
- Morey, J. N., Gentzler, A. L., Creasy, B., Oberhauser, A. M., & Westerman, D. (2013). Young Adults' Use Of Communication Technology Within Their Romantic Relationships And Associations With Attachment Style. *Computers in Human Behavior*, 29(4), pp.1771-1778.
- Morsümbül, Ü., & Çok, F. (2011). Bağlanma ve İlişkili Değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(3):553-570.
- Muise, A., Christofides, E., & Desmarais, S. (2009). More Information than You Ever Wanted: Does Facebook Bring Out the Green-Eyed Monster of Jealousy? *Cyberpsychology & behavior*, 12(4), pp.441-444. doi:10.1089=cpb.2008.0263
- Onur, B. (2011). *Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik Yaşlılık Ölüm*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Özabacı, N. (2011). İlişki Niteliği Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), ss.159-167. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/774>
- Parman, T. (2015). Kıskançlıktan Hasede. *Kıskançlık içinde* (s. 25-36). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Pettijohn, T. F., Naples, G. M., & McDermott, L. A. (2010). Gender, college year, and romantic relationship status differences in embarrassment and self attitudes of college students. *Individual Differences Research*, 8(3), pp.164-170.
- Pines, A. M. (2010). *Aşık olmak: sevgililerimizi neye göre seçeriz?* (M. Yurdakuler-Uluengin, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Reifman, A. (2011). *Romantic Relationships in Emerging Adulthood: Conceptual Foundations*.
- Regan, P. (2011). *Close relationships*. New York: Routledge.

- Roediger, E., Behary, W.T. ve Zarbock, G. (2016). *Demek ki oluyormuş*. İstanbul: Psikonet Yayıncılık.
- Rydell, R. J., McConnell, A. R., & Bringle, R. G. (2004). Jealousy and commitment: Perceived threat and the effect of relationship alternatives. *Personal Relationships*, 11(4), 451-468.
- Satıcı, B., & Deniz, M. (2018). Cinsiyetin Romantik İlişki Doyumu Üzerindeki Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *İlköğretim Online*, s.17(2).
- Sharp, E.A. ve Ganong, L.H. (2020). Raising awareness about marital expectations: are unrealistic beliefs changed by integrative teaching? *National Council on Family Relations*, 49(1), pp.71-76.
- Sharpsteen, D. J. ve Kirkpatrick, L. A. (1997). Romantic jealousy and adult romantic attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(3), 627-640.
- Schmitt, C. (2003). The nomos of the earth. Trans. GL Ulmen. New York: Telos Press, 2(3).
- Scharfe, E., & Bartholomew, K. I. M. (1994). Reliability and stability of adult attachment patterns. *Personal relationships*, 1(1), 23-43.
- Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., & Uysal, A. (2005). *Yetişkin Bağlanma Boyutları İçin Yeni Bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin Türk Örnekleminde Psikometrik Açısından Değerlendirilmesi*. Türk Psikoloji Yazıları.
- Scheinkman, M., & Werneck, D. (2010). Disarming Jealousy In Couples Relationships:A Multidimensional Approach. *Family Process*, 1(49), pp.486-502. doi:10.1111/(ISSN)1545-5300
- Sığırcı, A. (2010). Evli Bireylerde Bağlanma Biçimleri Ve Evliliğe Dair İnançların Evlilik Doyumu İle İlişisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Soğancı, D. (2017). *Bağlanma stillerinin romantik ilişki doyumu üzerindeki etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Haliç Üniversitesi, İstanbul.

- Solmuş, T. (2010). *Romantik ilişkiler, evlilik ve ana-baba-çocuk*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Soygüt P. G. (2004). Bir düzeltici bağlanma ilişkisi olarak psikoterapi: Psikoterapi süreçlerinde bağlanma ve terapötik ittifak. *Türk Psikoloji Yazıları*, 7(13), ss.63-77.
- Surcinelli, P., Rossi, N., Montebanocci, O., & Baldaro, B. (2010). Adult attachment styles and psychological disease: Examining the mediating role of personality traits. *The Journal of psychology*, 144(6), 523-534.
- Sümer, S. (2017). *Romantik İlişkilerde Bağlanma Stillerinin, Romantik Kıskançlık ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Şeleci, Z. (2014). *Evli Bireylerde Bağlanma Stilleri ile Boyun Eğici Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Şimşek, M. Z. (2018). *Romantizm ve eş seçimi tutumunun romantik ilişki yaşantıları ve romantik ilişkilerdeki inançlar açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Tagler, M. J., & Gentry, R. H. (2011). Gender, Jealousy, and Attachment: A (More) Thorough Examination Across Measures And Samples. *Journal Of Research In Personality*, 45(6),pp. 697-701.
- Tarhan, N. (2018). *Son sığınak aile*. Ankara: Nesil Yayıncılık.
- Terzi, S. ve Özbay, Y. (2016). Romantik İlişkilerde Bağlanma Yaralanmaları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13).
- Terzi, Ş., ve Cihangir Çankaya, Z. (2009). Bağlanma Stillerinin Öznel İyi Olmayı ve Stresle Başa Çıkma Tutumlarını Yordama Gücü, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Vol.4, no.31, ss. 1-11.

- Topkara, M. (2017). *Kadın – erkek ilişkilerinin psikolojisi*. İstanbul: Karma Kitaplar.
- Topkaya, N., & Kağnıcı, D. Y. (2012). Psikolojik Yardım Alma Niyeti: Bir Model Testi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 27(69).
- Tortamış, M. (2014). *Evli Bireylerde Romantik Kıskançlık Düzeyi Ve Aldatma Eğiliminin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Turan Akdağ, S. (2011). *Ergenlerin Bağlanma Stilleri ile Ebeveynlerinin Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki*, (Yayınlanmamış Tıp Uzmanlık Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya.
- Turanlı, P. (2010). *Orta Yetişkinlikte Evlilik Uyumu İle Benlik Saygısı Ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Saptanması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uyar, M. (2019). *Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Yordamada Bağlanma Tarzları ve Bilişsel Duygu Düzenlemenin Rolünün İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Welch, R. D. and Houser, M. E. (2010). Extending The Four-Category Model Of Adult Attachment: An Interpersonal Model Of Friendship Attachment. *Journal of Social and Personal Relationships*, 27(3), 351-366.
- West, A. E. (2018). *Yetişkin Bağlanma Stillерinin Savunma Mekanizmaları ve Yaşam Doyumuyla İlişkilerinin İncelenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Willi, J. (2012). *Aşk ve evlilik terapisi*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Worley, T. R. (2009). *Jealousy In Triadic Relationships: A Relational Turbulence Approach*. (Unpublished Doctoral Thesis). Athens: University of Georgia.
- Yavuz, T. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin İlişki Doyumu Ve Bağlanma Stilleri*

Arasındaki Bağlantı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Yeter, Ö. (2016). Bağlanma Stilleri, Temel Psikolojik İhtiyaçlar Doyumu Ve Kıskançlık İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Yörükân, T. (2011). *Bağlanma ve Sonraki Yaşlarda Görülen Etkileri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Zeytinoğlu, E. (2013). *Evli Bireylerin Benlik Saygısı, Kıskançlık Düzeyi, Evlilikteki Çatışmalar Ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

EKLER

EK 1

Katılımcı Bilgilendirme Formu

Sayın Katılımcı,

Bu çalışmanın amacı; Manisa ilinde psikolojik danışmanlık merkezlerine başvuran 18 yaş ve üstü bireylerin romantik ilişkileri içinde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlıkları düzeylerini saptamaktır.

Bu çalışmada size bir demografik bilgi formu ve bir dizi ölçek sunduk. Demografik bilgi formu sizin yaş cinsiyet gibi demografik özellikleriniz hakkındaki soruları içermektedir. Ayrıca araştırma amacına uygun bazı ölçekler uygulanacaktır. Bu ölçekler, romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeyleri hakkında bilgi edinebilmemiz için yapmakta olduğumuz araştırmanın bir parçasıdır. Bu ölçekler aracılığıyla toplanan veriler yaptığımız çalışma için kullanılacaktır. Aşağıda bulunan “Araştırmanın bilgilendirilmiş onam formunu okudum, anladım ve araştırmaya gönüllü katılımı kabul ediyorum.” İfadesini işaretleyerek, araştırmaya katılmayı kabul etmiş olacaksınız.

Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalı olacak ve kimlik bilgileriniz araştırma ekibi dışında kimse ile paylaşılmayacaktır. Bu çalışma süresince toplanan veriler, yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz olursa, bize aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Dr. Bingül SUBAŞI HARMANCI
Yakın Doğu Üniversitesi
Fakültesi
Psikoloji Bölümü Öğretim Üyesi
E-Mail: bingul.subasi@neu.edu.tr

Elif KOĞACA
Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi
E-Mail: elifpsg.989@gmail.com

EK 2**Aydınlatılmış Onam Formu**

Sayın Katılımcı,

Bu çalışmanın amacı; Manisa ilinde psikolojik danışmanlık merkezlerine başvuran 18 yaş ve üstü bireylerin romantik ilişkileri içinde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlıkları düzeyleri incelemektir.

Bu çalışmada size bir demografik bilgi formu ve bir dizi ölçek sunduk. Demografik bilgi formu sizin yaş cinsiyet gibi demografik özellikleriniz hakkındaki soruları içermektedir. Bu ölçekler, romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ile romantik kıskançlık düzeyleri hakkında bilgi edinebilmemiz için yapmakta olduğumuz araştırmanın bir parçasıdır. Bu ölçekler aracılığıyla toplanan veriler yaptığımız çalışma için kullanılacaktır. Aşağıda bulunan “Araştırmanın bilgilendirilmiş onam formunu okudum, anladım ve araştırmaya gönüllü katılımı kabul ediyorum.” İfadesini işaretleyerek, araştırmaya katılmayı kabul etmiş olacaksınız. Araştırmada kullanılan form ve ölçekler toplam 30-35 dakikanızı alacaktır.

Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalı olacak ve kimlik bilgileriniz araştırma ekibi dışında kimse ile paylaşılmayacaktır. Bu çalışma süresince toplanan veriler, yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacaktır ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır.

Araştırmanın bilgilendirilmiş onam formunu okudum, anladım ve araştırmaya gönüllü katılımı kabul ediyorum.

(Google Drive Uygulamasına yüklenecektir.)

EK 3**DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU**

1. Cinsiyetiniz : Kadın () Erkek ()

2. Yaşınız : 18-30 () 31-40 () 41-50 () 51-60 () 60 ve Üstü ()

3. Eğitim Durumunuz: İlköğretim () Ortaöğretim () Lise () Yüksek L. / Doktora ()

4. Annenizin Eğitim Durumu: İlköğretim () Ortaöğretim () Lise () Yüksek L. /
Doktora ()

5. Babanızın Eğitim Durumu: İlköğretim () Ortaöğretim () Lise () Yüksek L. /
Doktora ()

6. Anne-babanız için uygun olanı işaretleyiniz.

Evli ve her ikisi de sağ ()

Anne vefat, baba sağ ()

Anne sağ, baba vefat ()

Anne-baba vefat ()

Anne-baba ayrı /Boşanmış ()

7. Romantik İlişki Durumunuz.

Evli () Nişanlı /Sözlü () Flört, Sevgili ()

8. En son yaşadığınız romantik ilişki süresi.

1 yıldan az () 1-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16 yıl ve üstü ()

9. Yaşadığınız romantik ilişki sayısı:

10. Psikolojik yardım hizmeti alma sebebi:

EK 4**YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-II**

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılarındaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1 **2** **3** **4** **5** **6** **7**
Hiç katılmıyorum **Kararsızım/Fikrim yok** **Tamamen katılıyorum**

		1	2	3	4	5	6	7
1.	Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.							
2.	Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.							
3.	Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım							

EK 5**ROMANTİK KISKANÇLIK ÖLÇEĞİ****Kıskançlık Tetikleyiciler**

	Aşağıdaki koşullar altında ne kadar kıskançlık yaşarsınız?							
		1	2	3	4	5	6	7
1	Birlikte olduğunuz kişi bir partide bir başkasıyla flört ediyor ve uzunca bir süre onunla oldukça yakın dans edip kışkırtıcı bir biçimde davranıyor							
2	Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla dans ediyor							
3	Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla sohbet ediyor							

EK 6

ÖLÇEK İZİNLERİ

1-Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri

Gönderen: Emre Selcuk <emreselc@gmail.com>
 Date: 31 Oca 2021 Paz, 16:47
 Subject: Re: ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ- Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II
 To: elif kocağa <elifpsg.989@gmail.com>

İzin almanıza gerek yok, elbette kullanabilirsiniz. Bilgiler ekte.
 Emre

Emre Selcuk
 Associate Professor of Psychology
 Faculty of Arts and Social Sciences
 Sabanci University
 Istanbul, Turkey
 Website: <http://myweb.sabanciuniv.edu/emreselcuk>
 Podcast: kacikprens.blogspot.com
 email: emre.selcuk@sabanciuniv.edu
 cc email: es588@cornell.edu

On Fri, Jan 29, 2021 at 1:14 AM elif kocağa <elifpsg.989@gmail.com> wrote:

Merhaba Emre Bey
 Ben Psikolog Elif KOCAĞA. Yakın Doğu Üniversitesinde Klinik Psikoloji yüksek lisans öğrencisiyim. Tezimi romantik ilişkiler üzerine yapmaya karar verdim. Tezimde Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II yi kullanmak için sizin iznimize ihtiyacım var. Hatta ölçek kullanım iznimize, ölçek puanlaması ve ölçeğin son geçerli güncel haline ihtiyacım var. Bu konuda bana yardımcı olursanız çok sevinirim. Ayrıca literatüre katkılarınızdan dolayı teşekkürler .
 Saygılarımla.

2-Romantik Kıskançlık Ölçeği

Andaç Demirtaş Madran <andac@baskent.edu.tr>, 6 Şub 2021 Cmt, 15:41 tarihinde şunu yazdı:

Sayın Kocaağa, gecikme için çok özür dilerim. Ölçeği çalışmanızda kullanmanız uygundur. Az sonra bir e-posta yönlendireceğim. İyi çalışmalar dilerim...

Prof. Dr. Andaç Demirtaş Madran
 Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bağlıca Kampüsü
 Ankara

29 Oca 2021 Cum 01:35 tarihinde elif kocağa <elifpsg.989@gmail.com> şunu yazdı:

Merhaba Andaç Hanım
 Ben Psikolog Elif KOCAĞA. Yakın Doğu Üniversitesinde Klinik Psikoloji yüksek lisans öğrencisiyim. Tezimi romantik ilişkiler üzerine yapmaya karar verdim. Tezimde Romantik Kıskançlık Ölçeği ni kullanmak için sizin iznimize ihtiyacım var. Hatta ölçek kullanım iznimize, ölçek puanlaması ve ölçeğin son geçerli güncel haline ihtiyacım var. Bu konuda bana yardımcı olursanız çok sevinirim. Ayrıca literatüre katkılarınızdan dolayı teşekkürler .
 Saygılarımla.
 İyi çalışmalar.

Psikolog Elif KOCAĞA

ÖZGEÇMİŞ

1989 yılı Manisa doğumlu Elif KOCAĞA, ilk, orta ve lise öğrenimlerini Manisa'da tamamlamıştır. Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünden 2013 yılında mezun olmuştur. Staj sürecinde Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde ve Bursa Gülen Yüzler Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde stajyer psikolog olarak çalışmıştır. Manisa Çağdaş Etüt Merkezi'nde sınav dönemindeki çocuk ve gençlerle performans arttırmaya yönelik psikodrama etkinliklerini de içeren grup çalışmaları yapmıştır. Lisans eğitimi sürecinde ve sonrasında birçok psikodrama ve grup çalışması yürütmüş, EMDR 1-2, Gottman Çift Terapisi 1-2-3, Yaratıcı Drama gibi birçok terapi eğitimi almış ve Temmuz 2021'de Psikoterapi Enstitüsü'nde Bütüncül Psikoterapi Eğitimi'ne başlamıştır. Halen Manisa ilinde faaliyet gösteren YAKAMAZ Psikolojik Destek ve Danışmanlık Merkezi'nde Psikolog olarak çalışmaktadır.

İNTİHAL RAPORU

Turnitin Originality Report						
Submitted on: 19-Aug-2021 10:24:00 ID: 184838728 Author: 184838728 Submitted: 1	<table border="1"> <tr> <td>Similarity Index</td> <td>8%</td> <td>Matched by source</td> <td>Journal Literature Web Pages Student Papers</td> <td>10/25</td> </tr> </table>	Similarity Index	8%	Matched by source	Journal Literature Web Pages Student Papers	10/25
Similarity Index	8%	Matched by source	Journal Literature Web Pages Student Papers	10/25		
PSIKOLOJİK YARDIM HİZMETİ ALAN KİŞİLERİN ROMANTİK İLİŞKİLERİNDE BAĞLANMA STİLLERİ İLE ROMANTİK KISKANÇLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ By EHT Kocaga	1% match (Internet from 13-Feb-2017) http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ijofe/article/download/5000205908/5000178931					
	1% match (Internet from 24-Feb-2020) http://openaccess.hku.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.11782/1620/Romantik%20%c4%b0li%c5%9fki%20isAllowed=y&sequence=1					
	< 1% match (student papers from 25-Aug-2017) Submitted to Hasan Kalyoncu Üniversitesi on 2017-08-25					
	< 1% match (student papers from 11-Jun-2017) Submitted to Hasan Kalyoncu Üniversitesi on 2017-06-11					
	< 1% match (Internet from 30-Jun-2020) http://docs.neu.edu.tr/library/6842040416.pdf					
	< 1% match (Internet from 28-Jan-2021) http://docs.neu.edu.tr/library/6589565412.pdf					
	< 1% match (Internet from 24-Jul-2019) http://docs.neu.edu.tr/library/6786660289.pdf					
	< 1% match (Internet from 24-Dec-2019) http://docs.neu.edu.tr/library/6722617809.pdf					
	< 1% match (Internet from 24-Aug-2018) http://bezmialem.edu.tr/Documents/Ogrenci_Tanima_Formu_(Lisans).pdf					
	< 1% match (student papers from 28-Jun-2019) Submitted to Ege Üniversitesi on 2019-06-28					
	< 1% match (student papers from 31-Jul-2019) Submitted to Ege Üniversitesi on 2019-07-31					
	< 1% match (student papers from 09-Jan-2020) Submitted to Ege Üniversitesi on 2020-01-09					
	< 1% match (Internet from 22-May-2015) http://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2013/65-73.pdf					
	< 1% match (student papers from 03-May-2021) Submitted to Istanbul Gelisim University on 2021-05-03					
	< 1% match (Internet from 02-Jun-2019) https://isletmecilik.org/files/U%C4%B0K%2018%20Bildiri%20Kitap%C3%A7%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf					
	< 1% match (student papers from 21-Apr-2014) Submitted to Canakkale Onsekiz Mart University on 2014-04-21					
	< 1% match (Internet from 01-Jan-2019) http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/6071/440500.pdf?isAllowed=y&sequence=1					
	< 1% match (Internet from 31-Jul-2018) http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/5115/377786.pdf?isAllowed=y&sequence=1					
	< 1% match (student papers from 17-Jun-2016) Submitted to Cumhuriyet University on 2016-06-17					
	< 1% match (Internet from 23-May-2018)					

ETİK KURUL RAPORU**BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU**

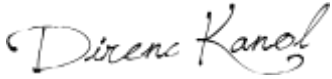
24.03.2021

Sayın Elif Kocağa

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2021/948 proje numaralı ve **“Psikolojik Yardım Hizmeti Alan Kişilerin Romantik İlişkilerinde Bağlanma Stilleri ile Romantik Kıskançlık Düzeylerinin İncelenmesi: Manisa İli Örneği”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.